

and have this
Sibylline oracles
For the year
Cunctis annis
Reule can
Deum de
For

O. Post

1306
¶ Ad Reuerendum patrem nobilemque uirum dñm Ardici
num dela Porta Ep̃m Alerien. Reuerendariū illustrem San/
ctissimi. D. N. D. Innocentii pape octauī Alfonsi de Soto ar/
chidiaconi Ciuitateñ. ac Thesaurarii Salamañ. utriusque iu/
ris doctoris opusculum sequens.

¶ Etsi alias Reuerende pater ac utinam reuerendissime malā
fortunam cum diuersis magnatibus quibus tractatus direxi
habuerim: tamen etiam si dominatio tua Reuerenda ad ma/
iora preueniat: nec bonam nec malam a. D. T. R. expero ha/
bere potius ex defectu meo quam D. T. R. sed etiam si malā ha/
berem: sum contentus facere debitū meum tam circa remp.
quam circa utilitatem meam. Et propterea decreui regulā istam
antelationum: in cuius cōpositione opera. D. T. R. particeps
fui gloriare commentareue: ac eius commentum. D. T. R. so/
li deuigere: ut corrigat emendet laceretque. & sic erit gloria. D.
T. R. & mihi utilitas maxima: si corrigar a tāto uiro uel pro/
ceribus tuis. Videamque errores meos quos forte reputabam
uei as sententias. & non reputabo ad ruborem: sed potius ad
gloriam. Supplicoque humiliter quantum possum quod hoc be/
neficio dignetur mihi impartiri: Cuius tenorem regule li/
cet. D. T. R. habeat infero hic bono respectu: id est quamli/
bet partem pono in principio ipsius partis:.

21

In nomine domini Jesu Christi sequitur mare magnum et spaciosum: vigore cuius exponitur infinite pecunie et erunt infinite lites et dens velut quod tam in curia quam extra eam propter eius malam intelligentiam non tollatur ius questuum alicui propter ignorantiam iudicium maxime oculo iudicis caligante. ut ait glosa. acursii a simili in l. inter filios. C. fami. heretici. et c.

¶ Sequitur textus.

Item idem Sanctissimus dominus noster intendens quod prelationes siue prerogative in ecclesiasticis beneficiis vigore gratiarum expectatiuarum assequendis iuxta personarum conditiones et merita moderentur: statuit decrevit et ordinavit.

¶ Ista regula tota dividitur in novem partes prout novem continet constructa. Nam in prima parte ponitur hoc probemium. ex quo colligitur ratio finalis ad totam dispositionem. l. si. ff. de here. insti. c. ecce. xcix. di. Et hinc dicit Bal. in c. si. requiris. de ap. quod clausula probemialis refertur ad totam dispositionem. facit quod ipse dicit in l. i. C. de sal. cau. adiec. lega. et in prima constituitur. C. si. quibus. Et quia punctuatio debet fieri in dispositione vel virgulatio secundum constructum salva ratione recti sermionis. l. plantius. ff. de au. et ar. le. Et hoc dicit Bal. in l. i. C. de li. pre. Ideo ista prima pars secundum predicta potest esse usque ibi. quod inter habentes gratias et c. quia usque ibi durat constructum. videlicet quod sanctissimus dominus noster et c. statuit et c. Et ponderandum est bene istud probemium. quod quidem fuit factum etiam ab aliis multis pontificibus. videlicet a Paulo et a Sixto et c. Ideo maioris videtur auctoritatis quod a pluribus sit. ar. et prudentiam. S. sexta. de offi. dele. Et quo probemio colligitur ratio finalis ad multas questiones infra dicendas. Nam ista dispositio vult quod intentio pape fuit quod prelationes siue prerogative iudicentur secundum conditiones personarum et merita. Ex quo sequitur quod magis prerogativis tollat diligentiam processus alterius. et creationem in canonicum. nisi in casibus infra dicendis. Item sequitur quod si contenti in hac regula non sint tales sicut deberent esse ad regendum in ecclesia dei. quod non deberent aliis idoneioribus preferri non ita qualificatis. puta si est doctor legum vel decretorum factus in taberna della fontana et nihil sciat quod non deberet preferri alteri doctissimo viro qui propter pauperatatem nondum est doctor. de quo tamen inferius latius dicam. Item potest dici ex istis verbis quod habens gratiam ex dispensatione quod non gaudeat hac regula ut succincte dicam in parte proxima sed quia contrarium servatur ideo non insisto pro nunc. Et hec sufficiat pro hac prima parte. et non insisto quid sit prelatio vel prerogativa. quia doctissimis loquor et non pueris. Et quamlibet partem sequentium legam per se et obmitto divisionem generalem ipsius causa brevitatis. licet quolibet divisio attendenda esset. nam operatur tria que narrat glosa mihi notabilis in verbo. partiri. in probemio insti. facit quod no. Abb. in c. quia diversitatem. de concess. preben. et non allegat dictam glosa. sed infra patebit per partes.

¶ Sequitur secunda pars principalis in textu.

Quod inter habentes gratias expectatiuas huiusmodi nobiles de
ducum marchionum & comitum genere qui reputantur illu
stres & officiales apostolice sedis infrascripti: uidelicet Refe
rendarii. Prothonotarii participantes. Litterarum apostolica
rum correctores. Eiusdem sedis subdiaconi. Numerarii. Cau
sarum palatii apostolice auditors. Camere apostolice clerici
similiter numerarii & participantes. Curie causarum dicte ca
mere generalis auditor. Abbreuiatores de parco maiori sua
officia actu exercentes omnibus aliis qualitercunque qualifica
tis in assecutione quorumcunque beneficiorum que huiusmo
di gratiarum uigore expectabunt quacunque diligentia recep
tione uel creatione in canonicos non obstante potiores exi
stant.

In ista secunda parte usque ibi alii uero nobiles: debet hic suppleri uerbum
statuit et ut sunt infinite glo. sufficiat glo. in. c. i. de. vita et ho. de. et tex. in. l. uer
bum uolo. C. de fidei com. Hoc dico quia uerbum statuit posuit supra proxima
parte. et hoc dicit quod nobiles ex genere ducum et officiales hic positi preferan
tur omnibus quibuscunque non obstante diligentia processus et quo ad memem
diuiditur in duas partes. licet omnes nominati hic positi sunt sub uno constru
cto. Secunda ibi. Et officiales apostolice sedis et. Et circa istam primam par
tem sciendum est quod in antiquis regulis maxime Pauli et Sixti erat unum constru
ctum tantum de istis illustribus. scilicet quod isti preferantur omnibus quibuscunque et
deinde ponebantur alii officiales hic contenti sub alio constructo. et quando ista
sunt condita ego dixi quod melius foret quod omnes hic contenti ponerentur sub uno
constructo cum illustribus ut equiparentur sibi. et dicta in uno intelligerentur in
aliis pariformiter iuxta doctrinam Bar. in. l. preter ait. Seritque differentia. ff. vi
bono. rapt. et in. l. talis scriptura. ff. de le. i. et facit optime. l. iii. S. i. ff. de libe. et
posthu. et sic evitarentur diuersi intellectus quos exprimere esset longum. tandem
sic factum fuit. Et quia tunc fuit altercatum apud id relatum. qui reputantur il
lustres referatur ad duces marchiones et comites. an ad illos qui descendunt de
eorum genere. quia ego vidi dubitari et inferam inferius dubium datum super hoc
in rota. et dixi quod deberet declarari. tamen quia primo fuimus quatuor tantum de
putati. uidelicet dominus Petrus de ferreira Auditor palatii dignissimus. et do
minus Coronatus de Planca Advocatus consistorialis litteratissimi viri et mila
ri. ac Nicolaus de Parma doctor decretorum valens et procurator causarum
fidelis. et ego minimus ipsorum. Et cum hoc mouissem dixit dominus Auditor
quod rota tenebat quod referretur illud relatum qui ad illos duces et non ad pro
genies eorum. tunc taci. Et cum postea fuimus in domo domini Alleriensis ubi fu
erunt alii notabiles viri inter quos fuit dominus Ambonius de Brassis Episcopus

copus Tyburtinus. et auditor antiquus et etiam referendaris et quasi totum con-
 tinens domini nostri pape litteratissimus et hilatus in curia. tunc etiam hoc dixi.
 et si recte recordor idem fuit mihi responsum etiam per dictum dominum Anto-
 nium de Brassis. et tunc magis atque magis tacui. Tamen certe melius fuisset de
 clarari tunc. quia non valet argumentum. quod domini de rota aliquid tenent. ergo
 tota curia hoc scit vel tenet. sed ne videar male dubitasse ponam dubium forma-
 le datum per bo. me. Jo. de cesarinis egregium auditorem in una causa archidi-
 aconatus de Valderas legio. ecclesie. in qua quidam Singeris de quinones
 allegavit se venisse de genere regio et comitum et. et dubium est istud. si an regu-
 la antelationum exigit quem esse de genere illustrius et illustrem. an solum de ge-
 nere. et tunc ego allegavi quod oportebat esse illustrem et de genere et. tamen in co-
 trarium fuit sententiatum et sic tenet rota. et minime sunt notanda que certam de-
 terminationem habuerunt. l. minime. ff. de legi. ideo quia latius dico in tractatu
 nobilitatis quem feci et direxi domino pompilone. et postea renocavi ab eo qua-
 tuor de causis pro nunc tacendis. nolo tollere lucrum advocatis. et remitto me ad
 ibi dicta. nam si circa istas nobilitates maiores medias et minores dicerem om-
 nia que occurrerent non finirem hanc regulam in uno mense quo ad glosas. Et
 dubia essent an attendatur etiam nobilitas matris tantum quo ad istam nobilita-
 tem. Et circa hoc fuit etiam datum aliud dubium in dicta causa. si an ex linea ma-
 terna reputari debeat quis illustris aut saltem de genere. Licet tunc ego dicebam
 quod non allegabam multa iura maxime. l. si. ff. de in. im. et l. pronuntiatio. S.
 si. cum. l. sequenti. ff. de ver. sig. et c. vbi cumque de pe. li. vi. licet loquatur in pena
 libus tamen contrarium fuit obtentum in rota. pro quo facit. c. nonit. de indi. et
 quod ibi not. Hostiensis Jo. an. et dominus Abb. et facit glo. in toto tex. in auc.
 de inces. nup. si. in verbo generi. col. iii. quam notat ibi Angelus. et pro nunc
 satis circa hoc. Item an debeat ista talis nobilitas extendi usque ad infinitum et an
 perdat ista nobilitas vel alia aliquibus ex causis. remitto me ad ea que dixi in
 dicto tractatu. Tamen in casu huius regule non esset magnum tenere quod non ex-
 tenderetur nisi usque ad pronepotes. ar. l. diuo marchio. C. de questionibus. et hoc
 idem tenet glo. quam notat ibi Bar. in dicta. l. i. C. de dignitatibus. li. xii. licet
 in dicto tractatu teneam quod extendatur ista nobilitas usque ad gradum in quo quis
 succedere posset. faciat glo. in. c. postremo. de appel. Item an perdat nobilitas
 aliquo casu. et teneo ibi quod sic in multis casibus quos pono ibi maxime si illustris
 efficiatur mercator. ar. l. iii. C. de commerciis et mercatoribus. et l. ne quis. cum
 glo. C. de dignita. li. xii. quam notat ibi Bar. Et idem dico ibi de proditoribus
 quod esset periculosum nunc exemplificare. Item aliquas alias questiones ibi
 pono quas obmitto causa brevitatis. puta quid in filiis superillustrum. videlicet
 imperatorum vel regum qui non cognoscunt superiores. Et breuiter concludo
 quod habeat locum a fortiori ista regula in illis ar. iurum vulgariarum scilicet auten-
 tice multo magis. C. de epis. et cle. et clemen. i. in prin. de reli. et vene. sanc. cum
 glo. sua. Et quid de venientibus de genere principis qui appellantur principes.

vel alterius dignitatis. maxime puta admiralli qui est capitaneus maris pro rege
maxime in hispania. de quo Bal. dicit in. c. i. que sunt regalia. colla. x. sed non sunt
duces marchiones aut comites an habeat locum ista regula. et certe. crederem quod
sic a paritate rationis. ar. l. illud. ff. ad legem aquil. iuncto. c. de multa. de preben.
et faciunt multa alia iura vtriusque censure. et quod sit eadem ratio faceret clemen. i. cum
glo. de baptismo. Item quid dicendum foret de vicecomite an dicatur conten-
tus in hac regula quo ad sui progeniem. et prima facie videbatur quod sic. quod eadem
est ratio ut dixi. sed certe posset dici contrarium. quia licet vicecomes in hispa-
nia reputatur illustris quia vices comitis gerit. tamen quo ad istam regulam non
esset eadem ratio. quia non est idem quod alteri. assimilatur. glo. est in l. mercis
appellatione. ff. de verbo. sig. quam notat Bal. in diversis locis feudorum. maxi-
me in c. i. de consue. recti fendi. ergo etc. Item quia esset duplex speciale in co-
pitum quod haberetur pro illustri. secundum quod gauderet in omnibus privilegiis
comitis et illustris. quod est absurdum. ar. l. i. C. de dotis promiss. et quod ibi notat
Bal. et Bar. Item si ponerem hic differentiam inter duces marchiones et comi-
tes. non finirem hac nocte. latius tamen dico in dicto tractatu. Num tamen non
obmittit. quod ab ordine littere videtur quod dux sit maior quam marchio etc. sed de hoc
dico in dicto tractatu. et circa hoc sunt iura varia tam civilia quam canonica. nam in
i. quis dicatur dux comes vel marchio colla. x. primo ponitur dux quam marchio.
sed in mbrica de feudo marchie comitatus vel ducatus primo ponitur marchio.
et idem dico de iure canonico. in. c. fundamenta. de elec. li. vi. et in clemen. i. de
baptismo. et in multis aliis. tamen hoc relinquo consuetudini regionum. nam in
italia ubi fuit facta ista lex. maior reputatur dux quam marchio. nam ego vidi tempo-
re Pauli quod marchio ferrarie venit ad urbem cum maxima pompa. ut efficeretur
dux ferrarie. et vidi eum fieri ducem per Paulum ante altare sancti Petri. Alibi
tamen reputantur maiores marchiones. Item inquantum hic dicitur. qui reputa-
tur illustres etc. dicebat dominus Antonius de Grassis quod ponerentur. qui repu-
tentur illustres. sed ego dixi quod cum lex semper loquitur ut in l. ariani. C. de be-
reti. quod bene stabat reputantur illustres. et sic habeo in mea littera. nisi non refert
Item tunc ad partem dominus petrus de ferrera auditor dixit mihi. quod de iure. non
sunt illustres nisi tantum reges. et allegabat mihi dictum Bal. in. c. cum accessis-
sent. de constit. et tunc ego dixi sibi primum. quia comites de iure sunt illustres
allegant. l. ii. C. ut dignitatum. or. senie. li. xii. et l. diu. cum glo. sua. C. de decur-
rio. li. x. et ista est veritas. Et dico quod omnes comites cum comitatu sunt illustres
de iure. ut in dictis iuribus. sed sine comitatu non. ut vult glo. in auc. ut ab illu-
stribus. et qui super illustres sunt in prin. col. v. Et pono exemplum in comite pa-
latino ad faciendam notarios et doctores. sed illud quod dicitur hic qui reputan-
tur illustres. dicitur propter multos duces et comites. et marchiones maxime in
alemania et italia. inter quos licet primogenitus habeat pregenituram et admini-
strationem dignitatis. tamen alii appellantur omnes. comites vel duces. ut est
consuetudo in alemania. ut dicit glo. in. c. si. xxi. qui. quam tenet Abb. in. c.

tanta, qui. f. f. legi. r. dixi in dicto tractatu. r. idem est etiam in italia. In multis
 locis. puta in marchionatu de ceua in pede montium. tamen credo. q. solus ille
 qui habet administrationem. l. ignitatis licet eq. l. iter suadeant omnes. ille d. illu-
 stris r. n. alii. quia ille debet habere claves castorum r. alias preeminencias vt
 dicit Bal. in. c. si duo. in addi. in fine. de fratribus de bene. inuesti. Et per hoc
 sequitur q. non habeat locum ista regula. in collateralibus. sed solum in descen-
 dentibus. quia illi dicuntur proprie de genere vt dico. in dicto tractatu latins.
 Ideo frater comitis non gaudet hac prerogatiua si non est filius comitis per
 predicta. r. quid velit dicere hoc nomen comes concludo in dicto tractatu. q. di-
 citur capitaneus regis vel sequens regi aut socius regis. allego tex. in. l. i. C.
 de preposi. la. li. xii. licet in. c. i. S. i. qui fei. da. po. col. x. r. in. c. i. q. dicatur dux
 eadem col. dicatur q. duces marchiones r. duces sunt capitanei regis. quia gram-
 matici dicunt q. comes dicitur a comitor. aris. r. Sed nunc dico q. non est ma-
 gnum dicere q. comes dicatur a comitto. is. quasi commissarius regis in suo
 territorio. allego multos ti. C. de cominibus rei militaris. r. de cominibus cōsi.
 r. de comitibus r. tribunis scolarm. r. de comitibus r. archariis sacri palatii r. de
 comitibus qui prouincias regunt li. xii. r. casus est mihi expressus q. comes dica-
 tur index commissarius in auc. vt nul. indi. in prin. col. ix. r. glo. in iuncto tex. in auc.
 vt litig. in exor. litis. S. si quis autem. eadem col. ix. r. sic intelligo dictum. c. i. S.
 i. qui fei. da. po. r. c. i. quis di. dux. col. x. r. inde dicitur comes palatinus quasi cō-
 missarius palatii. r. in toto digesto non reperi hoc vocabulum pro dignitate. sed
 pro socio sic. vt in. l. administrantes. S. i. ff. de exar. tu. r. glo. de re. in. c. si quis
 nec. l. q. l. exponit comitatu pro seruitio. sed intelligo ibi pro societate. tamē pro
 dignitate dico q. non sit recedendum a grammaticis in istis qui dicunt q. dicitur
 a comitor. aris. quasi dicant q. comes semper comitatur regem r. ar. c. forus. de
 verborum sig. r. l. septimo mense. ff. de statu hominum. f. facit ad hoc quod etiā
 in priuilegiis interpretatio grammaticalis est attendenda vt notat. Bal. in. c. nul-
 la. per quos fiat inuesti. col. x. r. allegat Jo. an. in. c. abbate. de verb. sig. ergo sic
 est dicendum in hoc vocabulo scdm grammaticos a fortiori per predicta. cum
 dare comitatu sit dare priuilegium nam omnis gratia principis dicitur priuile-
 gium vt sepe dicit Bal. in feudis. maxime in preiudis feudorum. ergo r. Ta-
 men credo r. quo ad me etiam firmo q. comes dicatur quasi commissarius regis
 in certo territorio. r. sic intelligo Bal. dicentem in. c. i. de natu. fei. col. x. vbi di-
 cit q. imperator fecit comunitatem papieensem comitem in certis castris. r. q. nō
 potest ipse renocare sine causa r. r. hec sufficiant quo ad istaz nobilitatem. r. for-
 te dicant aliquid infra in tertia parte. Ex predictis apparet de magnis prerogati-
 mis istorum nobilium. sed si ista nobilitas extenditur vlsq. ad illum gradus in quo
 posset succedi. de iure index debet bene aduertere an quilibet de illo genere pre-
 feratur officialibus hic contentis scilicet an perdidit quo ad hoc nobilitatem
 ex aliquo casu vel sit idoneus r. de quo me non intrinseco pronunc. quia esset
 periculosum r. esset longus in sermone. considerem tamen si adhererem pape
 sz q. faceret stilum de nouo r. non esset male factum q. daret alicui bene merite

prerogatiuas ad instar nobilium de genere illustrium sicut dari solet ad instar de-
scriptorum. et tunc preiudicatur istis nobilibus et aliis multis hic contentis. et sic
etiam secundum qualitates petentium daretur ad instar auditorum vel referendariorum
et. et esset melius quam dare stabulariis ad instar descriptorum et quod preferantur etiam
habentibus ad instar et. et preiudicatur multis ut dixi. et non subintro hic quinquaginta
prerogatiuas quas reperio tam de iure communium quam secundum regulas quam secundum prius
legia sed in fine ponam ad longum. quia ista pars est satis grauata sua materia.

¶ Sequitur secunda pars huius secunde partis ibi. Et officiales apostolice se-
dis et. Et ex ista secunda parte notandum est. qui sunt digniores officiales in cu-
ria ab ordine littere facit. l. quotiens. ff. de usufructu. et l. ii. ff. de alb. feri. et c. manda-
ta. de preben. li. vi. et facit infra. vi. pars. et ibi forte dicam. Item notandum est
hic quod referendarii dicuntur officiales sedis apostolice. ideo si paulus fecit aliquos
referendarios. illi sunt etiam referendarii tempore Innocentii si in bulla dicitur
quod sunt referendarii apostolice sedis alias secus. sufficiat. et si gratiose. de referen-
di. li. vi. Et ideo licet referendarii non debeant esse de iure nisi octo. ut in auc. de
referenda. §. i. et per totum co. ii. tamen si papa fecit multos alios omnes sunt re-
ferendarii apostolice sedis. ut dixi. ar. l. quidam consulebant. ff. de re iud. Tamen
si papa deputasset sibi certos referendarios. tunc illi non gauderent hac preroga-
tiua. quia sunt officiales Innocentii tantum et non apostolice sedis. ar. dicti. et si
gratiose. cum similibus. Et pondero hic quia indistincte dicitur de referendariis
et non dicitur de exercentibus actu officia eorum. sicut inferius dicitur de ab-
breniatoribus. nam illa clausula ibidem posita tantum illis conuenit quibus adin-
gitur et non aliis. sufficiat. l. iii. §. i. ff. de liberis et posth. Et ex quo dico quod referen-
darius tempore Pauli vel Sixti factus. tanquam officialis apostolice sedis etiam si
nunc non exercent actu officium. debet gaudere hac prerogatiua. ut est domini
Guido Antonius filius checulii de Sediolano frater consobrinnus. D. T. R.
notabilis vir et virtute preeditus qui omnia etiam ultra istam prerogatiuam mere-
tur propter sui virtutem. nam omnibus prodest et nemini nocet nisi sibi soli. Item
postea sequitur hic de prothonotariis participantibus et. Et isti sunt hodie sep-
tem. et expediunt bullas ecclesiarum et monasteriorum. et habent bonum lucrum. et
solebant precedere episcopos usque ad tempus pape Pii. sed ipse Pius manda-
uit sub bulla contrarium. et sic seruatur hodie et bene. Et dicitur prothonotarius
id est primus notarius apostolice sedis. a prothos grece quod est primum in la-
tino. Inde dicitur prothomarthyr id est primus martyr ut est Stephanus. ut la-
te dicit glo. in auc. de tabel. Illud quoque co. iii. Et isti prothonotarii solebant
scribere in bona carta acta martyrum sed hodie scribunt in alia carta de gestis car-
nalibus. Et viam directam vel indirectam istorum septem prothonotariorum of-
ficia non venderentur in curia. et isti collegium faciunt tamen ut infra dicam non
curo quod faciunt collegium vel ne quod personis eorum conceditur hoc privilegium et si collegio
ideo renouatis gratiis expectatiuis et istorum et aliorum numerorum. et expiant privilegia

ut dixi laus in aliis regulis in. x. regula licet contrarium promittantur rota in
causa cuiusdam amici mei et male scdm me. Istud tamen vocabulum prothono-
tarius nunq. ponitur in bullis nec in aliis dispositionibus apostolicis. sed ponitur
notarius sedis apostolice. hic tamen ponitur propter eorum excellentiam ut dif-
ferant a notariis rote. sicut in curiis regum etiā vocantur principales notarii pro-
thonotarii.

Sequitur in littera ibi. Litterarum apostolicarum corrector etc.
Et circa hoc est sciendum q. officium correctoris est magnum in curia Ro. et
valde honorabile. quia corrigit minutas rescriptorum insufficie et postea corrigit
ipsa rescripta et expedit eadem et mittit sua auctoritate ad plumbum nomine pa-
pe. et in aliquibus ponit ipse nomen suum in medio rescripti a tergo. et deinde
ponit manum Vicecellarii et scribit hoc modo. mandetur s. ad plumbum pu-
ta in sua nobis et similibus. et ille habet bonum lucrum quia habet viam taxans
rescripti. et officium eius venditur multum bene. forte pro quinq. milibus duc-
at. vel permutatur honeste pro vno bono episcopatu. et de potestate ipsius
refert Spe. in ti. de rescripti pñra. et in ti. de appel. et ibi Jo. an. in addi. et multa
alia que longum esset narrare. Sed est alius Vicecorrector qui expedit multa
alia rescripta sine correctore. puta conquestus et similia. et ille non gaudet prero-
gatiuis huius regule. licet modernus sit amicus meus. Nam ut dixi supra de vi-
cecomite. par non est idem. ut no. etiam Sicut. in. c. innotuit. de elec. ergo a for-
tiori de gerente vices maioris. Et per hoc breuiter dico idem fore de Episco-
pis gerentibus vices auditoris. q. si haberent expectatiuas non deberent gaude-
re istis prerogatiuis per predicta qui non deberent esse auditores et stare in cu-
ria reuoluendo cartas copistarum. cum potius deberent voluere sacra in suis epi-
scopatibus. Et idem dicendum esset de aliis episcopis si haberent expectatiuas
ex dispensatione qui gauderent in curia cum multis malis exemplis expectando ali-
os maiores episcopatus et habent ecclesias suas in cōcubinas et nō in uxores con-
tra. c. sicut vii. q. i. et facit. c. sicut in vna. xxi. q. ii. vbi dicitur q. ecclesia debz
esse sponsa et non scortum. Tamen isti excusant se dicentes. q. non sufficiunt sibi
quingenti ducati in curia et in partibus forte octocentum. quorum parentes fue-
runt forte cerdones aut carpentarii vel ligonizantes. et sicut alias dixi multis ipsoz
q. antea principio debebant non acceptare ecclesias si eis nō placebant. aut post
q. acceptassent debebant ire ad eas et nō expectare maiores per predicta iura. ta-
men venit iudiciū diuinum super tales episcopos. qui volunt esse despachac-
men in Ro. curia et possent esse domini et saluare animas eoz in episcopatibus
suis. Et ad casum ipsum dico. q. ista regula se non extendit ad tales qui habent
gratias ex dispensatione. ar. l. apud iulianum. S. constat. ff. de le. i. tamen contrari-
um seruetur in curia et male scdm me. Et sic me expedit de omnibus istis officii-
alibus. et non dico de aliis hic contentis quorum officia narrare est potius labo-
riolum et delectabile ignorantibus q. vtile. maxime pro intelligentibus eorum
opera infernalit. Et quare isti habent prerogatiuas istas potius q. doctores vel
magistri valentissimi. maxime quia aliqui eorum emunt officia predicta. non est
meum dicere. quia instar sacrilegii est etc. l. ii. C. de cri. sacri. et S. cōmittunt qd
est in. c. si quis suadente. xvii. q. iiii. Sed ratio potest esse quia dicit lex q. digni

*collata huius
affluere*

habiti sunt quos latores principis comitatus illustrat. verba sunt. l. i. C. de pre-
posito. labo. li. xii. Item quia forte propter has prerogativas melius vendun-
tur aliqua officia supradictorum. Item ponderandum arbitror verba huius
partis ibi. In assecutione quorumcumq; beneficiorum. &c. Ex quibus infero qd si tem-
pore date vius erat officialis de hic contentis. & tempore vacationis non erat qd
nō deberet gaudere ista prerogativa. quia qualitas adiecta verbo debet intelligi
tempore verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. cum aliis infinitis. Ideo
verbum. potiores existant. infra positum debet intelligi cum hac qualitate. s. in
assecutione beneficiorum. & qd tunc sint officiales. &c. Et hoc etiam tenet rota in
multis infraposis. & ibi dicam. Item pondero verba huius partis ibi. qua-
cumq; diligentia receptione vel creatione in canonicum non obstante. Nam hic
ponitur ista verba alternative vel disunctive & non copulative per dictōem vel
hic positam. que dictio repetitur in aliis precedentibus. vt sit sensus. qd non ob-
stante diligentia quacumq; vel receptōe in canonicos preferantur. &c. faciat glo.
singularis in de. sepe pro canonistis. in verbo et figura. in fi. q. de ver. sig. Et
sic sit sensus qd isti tollunt aut diligentiam aut creationem aut receptionem in ca-
nonicos. Sed si vius alius sit diligentior in processu & sit receptus in canonicū
per capitulum & creatus etiam per papam in canonicum. nunq; isti tollūt sibi om-
nes istas prerogativas copulative iunctas in vno que sunt de iure cōmuni. c. duo-
bus. de rescrip. li. vi. Et certe prima facie videtur dicendum qd non. quia ista re-
gula exorbitat a iure communi. ar. dicti. c. duobus. ergo sequitur qd debet intelli-
gi vt minus preiudicet iuri cōi. ar. regule qui a iure cōi. de re. in. li. vi. Item qd
non mutatur quare stare prohibetur. l. precipimus. C. de ap. & facit quod dicunt
Jo. Mo. & Archid. in. c. si apostolica. de pre. li. vi. quorum dictum dicit bene
notandum ibi Dominicus ad hoc qd licet vna constitutio corrigat aliam in cer-
to casu. nō videtur corrigere in casu ibi nō expresso. Item quia appellatiōe sim-
plicium non venit mixtum in penalibus. c. statutum. de elec. li. vi. l. ii. ff. de ver.
ob. in prin. cum glo. & ibi omnes doctores legiste. & facit bona glo. in li. de acti.
in prin. Sed circa hoc ego dixi legendo illam legem. ii. hic tempore Pauli. qd
quando omnes partes simplices ponuntur in aliqua dispositione tunc etiam si si-
mul iungantur vere sunt alias nō. ut ibi in dicta. l. ii. tamen in casu nostro ego de-
clinarem in opinionem quam dixi. maxime si esset graduatus & doctus ille qui est
diligentior in processu & creatus in canonicum & receptus simul & concurrat cum
aliquo ex predictis officialibus maxime de spachamin qd non preiudicetur sibi
per predicta. salua correctione. D. T. R. & hec sufficiant quo ad istā secundam
partem.

¶ Sequitur textus.

¶ Alii vero nobiles ex inferiori nobilium genere. magistri
in theologia. doctores in utroq; vel altero iurium qui fuerint
graduati in aliqua vniuersitate studii generalis. necnon famili-
ares sue Sanctitatis non descripti qui erant familiares conti-
nui cōmensales tempore sue assumptionis ad summū apostolū

latus apicem omnibus aliis etiam creatis uel receptis in canonicos aut diligentioribus in processu similiter preferantur.

Consta tertia pars ibi. alii vero nobiles. durat vsq; ibi. ceteri autem. ubi fit mentio de nobilibus et graduatis in vniuersali studio et de familiaribus pape tempore sue assumptionis et dicitur hic qd preferantur aliis. et quia ibi fit mentio de nobilibus ex inferiori nobilium genere et sepe ac sepius dubitatur inter curiales etiam doctissimos qui sunt isti nobiles ex inferiori. et arbitror qd multi loquuntur de illa nobilitate et quid sit ignorant et forte etiam iudices maxime de spachacamin facit glo. in. c. manifesta. ii. q. i. que dicit qd de notorio loquitur. et quid sit notorium ignoramus. facit. glo. in. l. stipulatio. ista habere licere. §. hoc quoq; ff. de ver. ob. tamen quia essem longus in sermone et non finirem hoc commentum in paucis diebus nec paucis cartis. ideo breuiter agam remittendo me ad ea que dixi in tractatu nobilitatis quem direxi domino Sampsonensi. et renocari ex causis quatuor ab eo premaxime quia sunt ibi aliqua scandalosa contra Theotonicos hispanie et contra milites caligatos. ubi posui multa concernentia regulam istam et alias facientes mentionem de nobilitate. et hoc maxime feci quia quicquid possi deo in ecclesia dei habui vigore duarum expectatiuarum tempore Pauli et vigore nobilitatis mee. Summarie tamen dicam aliqua remittendo me ad dictum tractatum aliquando cum allegationibus aliquando sine eis conclusiue. et licet ego faciam ibi primam distinctionem inter nobilitatem propriam et nobilitatem ex genere. tamen quia prima non facit ad propositum obmittam et dicam de alia. quam diffinio ultra Bar. in. l. i. C. de dignita. li. xii. in repetitione. qui dicit qd est qualitas illata per principatum tenentem qua quis ultra honestos plebeios receptus ostenditur. Sic diffinit ibi in. xii. col. tamen quia ista nobilitas non venit ex genere quo ad regulam nostram. nec etiam est in totum vera ut ibi dico. ideo ibi in. xiii. carta diffinio sic. f. q. Nobilitas est quoddam dignum honore privilegium proueniens ex radice antiqua per quod quis differt ab aliis communibus hominibus. et ibi prosequor late. Item dico ibi in eodem tractatu qd dicitur nobilis secundum grammaticos a nosco. is. sed ego dico ibi qd potest dici a noto notas. quasi notabilis vir per sincopam ta remota. Sicut etiam dicitur nobilis per sincopam etiam secundum grammaticos. quia debebat dici noscibilis et. Et allego textum bene intellectus in simili. in. c. episcopus. vii. q. i. et. l. i. ff. de censibus. hoc dico ibi in nona carta. Item dico ibi qd nobilitas est sexduplex scilicet magna maior maxima. item alia parua minor minima. et de utraq; ibi dico. sed quia non facit hoc ad regulam obmittam. Item facio ibi in hispania triplicem speciem christiano rum. nam dico qd quidam sunt nobiles qui vocantur fidalgos in vulgari. et alii sunt villani. alii vocantur marrani. id est neophiti venientes de genere indeorum. id est noni in fide. quos voco Theotonicos propter honestum modum dicendi. et dico qd fidalgorum sunt triplices species et villanorum etiam triplices. etiam theotonorum sunt triplices. et inter omnes facio etiam nobilitates separatas sed non quo ad istam regulam. dico tamen qd deberet fieri regula cancellarie qd inter ex-

pectantes ceteris paribus debet attendi etiam nobilitas inter eos etiam si non
sint de istis nobilibus hic contentis, sicut dicam de hoc aliquid infra in sexta par
te. Sed quo ad istam regulam breuiter dico qd licet hic non fiat mentio nisi de
duplici nobilitate, scilicet de maiori et de minori tamen ex regula Pauli et Sixti colle
gi ego triplicem nobilitatem, sed quo ad casum nostrum dico breuiter qd mar
ma nobilitas de qua hic non fit mentio est Imperatorum et regum, qui non cog
noscent superiores, et illi a fortiori intelliguntur in prima parte, vt dixi ibi. Alia
est maior de qua in principio regule in precedenti parte. Alia est magna puta
ex Baronum genere proueniens, et de ista fit mentio in c. grandi, de sup. neg. pre.
li. vi. Et Bal. sic intelligit tex. in c. si. qui seu. da. po. col. x. et forte de istis vo
luit papa hic intelligere inquantum voluit eos preferri doctoribus et suis fami
lis primis. Sed omnes nos recopilatores me teste vt nouit. D. T. R. non
intelleuerunt de istis sed etiam de illis qui non habent dominium terrarum, tamen
differunt ab aliis communibus ciuibz qui etiam de iure appellantur nobiles, vt
notat Dominicus ex superscriptione, c. petrus. xxix. di. Ego ultra cum allego su
perscriptionem, c. prius. xxviii. di. et in c. accedens, de procu. Sed quo ad istam
spaniam nostram dico in dicto tractatu qd nullus potest dici nobilis ex inferiori
nobilius genere vigore huius regule nisi qui sit de domo vel casata antiqua que
vocatur in vulgari de solar cognoscido. Alii qui sunt fidalgos in vulgari non
garrant hac nobilitate, et hoc fundo multis rationibus, maxime allego Bal. in c.
i. quis dicatur dux, col. x. in simili, et dico etiam ibi qd ille cognoscitur de eadem
domo antiqua cuius pater et auus sic vocabatur et maxime si portabant arma et in
signia illius domus, allego in ar. l. stimata. C. de fabziten. li. xi. c. si iudex laicus
de sen. ex li. vi. et l. ad recognoscendas. C. de ingenuis. Ex quibus fundo qd ta
lis presumitur quis, qualis nominatur vel eius insignia docent. Sed quia in ita
lia multi vocantur nobiles mercatores Venetorum et florentinorum et aliarum
civitatum quos ibi reprobo, ideo impono mihi nunc silentium. Scio tamen qd
D. T. R. est nobilis ex utroq; parente de la Porta domo antiqua, de qua domo
scio aliquos fuisse Cardinales et vnum Pontificem vt intellexi, et tuiple ex hac
tantum nobilitate obmissa scientia et patientia et aliis virtutibus tuis meritis ha
bere quod habes et amplius prout speratur. Nunc tamen satis est dictum, vnum
tamen non obmittam, quia nescio aliquem peritorem in curia nec vidi qui sci
ret plene articulare istam nobilitatem, transeant tamen cum erroribus suis, et re
mitto me ad dictum tractatum vbi principaliter tracto de sex questionibus, pri
mo quid sit nobilitas, secundo vnde dicatur, tertio quis gaudeat prerogatiua no
bilitatis, quarto quid de bastardis, quinto an ex parte matris attendatur nobilitas
sexto an aliquibus casibus perdat nobilitas et quid de communi vsu loquendi,
de quibus ibi latius dico. Vnum aliud subiungam qd licet alias allegauerim de
iure qd etiam si non stare ista regula prerogatiuarum, tamen de iure comparati vo
bilis tollebat diligentiam processus, ar. c. de multa, de preb. iuncto, c. duobus, de
rescrip. li. vi. vbi dicitur qd tunc diligentia prefertur quando gratie sunt equales
alias non, sed nobilis superat ignobilem, ergo et, et allegabam glo. si in c. susce

147.
ptum. de rescrip. li. vi. 2 in. c. hi qui. de preb. eo. li. qui dicunt q illa regula. qui
prior est tpe potior sit iure. habet locū qū est paritas 2c. alias secus. sed hic non
est paritas. ergo 2c. Tamen in dicto tractatu teneo prium 2 dico q predicta sunt
vera de gratis equalibus. secus de psonis. sed ista regula tollit hoc dubiū vt pa
teret ea. 2 facit contra Ho. in. c. venerabilis. de preb. 2 in. c. ma. de pson. 2 affi.
dicentem q qui disputat de nobilitate. videtur disputare. de nobilitate stercoz.
Sed Car. videtur reprobare eum in cle. i. de bap. pro quo facit etiam ista regu
la 2 ratio naturalis. qz magis honoratur ecclesia cū nobilibus qz cū rusticis. ar.
dicti. c. de multa. Et facit quod dicit Inno. in. c. dudum. i. de elec. ex cuius di
ctis notat ibi Sicut. qz in ecclesiis secularibus 2 inter clericos attenditur nobili
tas 2 scientia in prelacione. faciat glo. 2 qd ibi dicunt doc. in. c. pstitutus. de ap.
Et ideo vt dixi supra in. ii. parte. non foret incōueniens si vnus villanus vel ali
us. esset benemeritus qz ad supplicatōem principis vel cardinalis papa daret si
bi p̄rogatiuam etiam nunc ad instar nobiliū ex inferiorz genere nobilium. 2 nō
daret ad instar descriptoz 2 faceret p̄iudicium omnibus superioribus.

¶ Sequitur de graduatis 2 dicitur hic qz mgr in theologia 2 doctores in vtroqz
vel altero. inrius qui fuerint graduati in aliqua vniuersitate studii generalis 2c. qz
preferantur aliis 2c. 2 quo ad istas prem posset venire duplex questio. Prima est
an licentiatius in studio vniuersali gaudeat hac p̄rogatiua. 2 in hac questione pra
ma facie videt q nō. ga si papa noluisse expressisset. ar. c. ad audientia. de deci.
Item ga in ista quarta parte sequenti sit mentio de licentiatius cum rigore exami
nis. ergo videntur in hac pte qz noluit papa qz gauderet licentiatia hic. nam pre
cedentia intelliguntur per sequentia 2 ecōuerso. l. si. S. cui dulcia. ff. de vi. tri. et
oleo. l. ybi est vnus maledictus. S. scdm. Ber. ibi. Item qz regulariter maxime
in odiosis appellatōe doctoris non venit licentiatius. vt tenent doc. in p̄ob. vi
Inde dicit Ia. reb. in. l. extimata. C. de fabrizen. li. x. qz si licentiatius impetret bñ
ficiū a papa tanqz doctor qz non valet impetratio. qz birretū 2 alia insignia im
ponuntur ut doctoz insignito 2c. Item quia licentiatius ad actum nondū est in ac
tu vt notat Bal. in. c. quidam. de renum. Ideo dicit ibi 2 in. l. sed 2 reprobari. i.
ff. de excu. tu. qz licentiatius non est doctoratus 2c. Item dicit in. l. pe. ff. de
mill. testa. qz si p̄as debet habere doctozem qz non satisfacit si habeat licentiatius
ar. dicte. l. Item qz non est idem quod habetur pro eodem. ut dixi supra. 2 facit
l. si maritus la. ii. S. legis iulie. ff. de adul. Ex quo textus dicit ibi bar. q aliud est
quem esse ciuem. aliud haberi pro ciue. 2 aliud quem esse absentem 2 aliud habe
ri loco absentis. ergo in simili in istis exorbitantibus a iure cōi non debz fieri ex
tensio in talibus. faciat etiam ga que a iure cōi exorbitant trahi non dnt ab aliis
in exemplū. c. que a iure cōi. de reg. in. li. vi. Sed premis non obstantibus vi
dentur dicendum prium salua correctione. D. T. R. Primo ga de iure habetur
pro cincto qui de p̄ximo est cingendus vt dicta. l. pe. ff. de test. insti. sed licen
tius habet licentiam qz possit doctorari qū velit vt patet ex vi vocabuli. ergo
habetur pro doctore. maxime si forte propter pompā patrie nō velit esse doctor
qz non habet tñ ad supportandum onus 2 honorem doctoratus ut est in Adispa

De Graduat

nia. 7 propterea vult esse tñ licentiatus presertim si non habet ad faciendū sum-
mus doctoratus pomposos vt est etiam in hispania. Ideo videtur q̄ istis casib⁹
beat⁹ p̄ doctore licz nō quo ad honores. ar. c. imputari. 7 q̄ ibi notatur de regi-
in. li. vi. Et sic rñdeo ad dictū bal. in dicta. l. q̄ habeat locum qñ requiritur gra-
dus ppter pompam 7 propter magnū honorem. vt in italia cōter sit. secus si re-
quireretur ppter vtilitatem reip. s. propter doctrinaz. ad quod facit glo. in. l. i. c.
de anno. cini. li. xi. quam sequitur ibi bal. 7 sic vult etiam intelligere Sici. in. c. de
rici. de indi. 7 sic respondeo ad dictū bal. in. c. qdam. de reuini. 7 in. d. l. sed 7 re-
probari. s. quia hz locum quo ad honores 7 non quo ad vtilitatem reip. vt dixi.
Secundo qz qñ in dispositione non exprimitur aliqua ratio debemus cōsiderare
rōem naturalem 7 venire etiam ptra verba. vt notanter dicit C. in. l. non dubiū
C. de ill. in pe. q. pro quo faciat. c. marcion 7 basilides. l. q. i. sed ista est ratio natū-
ralis vt isti doctores hic positi hēant istas prerogatiuas vt ecclesia sit plena libe-
tis 7 non alius differatis ut dicunt alig doc. quos refert 7 sequitur Domi. in. c.
cum ex eo. de elec. li. vi. ergo sequitur q̄ idem iudiciū dicatur de licētiato docto-
sicut de doctore qz qui modici distat nihil distare videtur vt dicit Bal. in. c. sig-
fey. da. po. in. x. col. 7 in addi. in simili in rub. an mutis vel sur. col. x. ergo sic est
in licentiato. Et sic rñdeo ad. c. ad audientiam. de deci. nam papa sic videt tacte
respondisse sicut expresse rñdisset. nam talis presumit intentio principis qua-
lis est legis scripte ut notat bal. in. c. si p̄ntio apud quem vel quos p̄rouersia
debeat dici col. x. allegat. l. nec auri. C. de eman. libe. sed ista est intentio legis
scripte. ar. c. de multa. de p̄be. 7 iurium multoz. ergo talis est intentio pape 7 sic
non obstat p̄mū dicti. c. ad audientiam. de dec. nec. d. l. si. si. ff. de vi. tri. 7 oleo
leg. qz hic patet de intentione tacita pape. ergo rñ. vt ibi colligitur in tex. Item
qz in fauorabilibus appellatione doctoris venit licentiatus vt dicunt doc. in di-
cro. p̄be. vi. Et licet bal. alibi videatur dicere p̄mū tñ hoc etiam tenet aperte
in. l. in. ii. carta. ff. so. mar. 7 ponit exemplum in libris sibi emptis q̄ p̄e q̄ non
dñt imputari vel p̄ferri rñ. sicut si esset doctor. secus dicit in odiosis. puta si ep̄s
excoicaret doctores tunc non veni et licentiatus qz hoc esset sibi odiosum. 7 sic
non obstat qd dixi de dicto p̄io doc. in probe. vi. 7 hoc maxime qñ ipse non est
in dolo vel aliqua culpa vt dixi. secus si esset in aliq̄ culpa etiam tent. 7 sic nō ob-
stat dictum Ia. rebus. de impetratione bñficiū illius qui dicit se doctorem 7 est li-
centiatus. qz licet papa forte p̄cessisset sed qz non ita de facili dedisset. ideo im-
petratio sua propter sui doli vel culpaz est surrepticia ut est casus notabilis in. c.
postulasti. de rescrip. Item qz in his que sunt iuris etiam in p̄uilegiis illud dī
idem qd habentur pro eodē. secus in his que sunt facti. vt dicit Bar. in. d. l. si ma-
ritus. in. d. l. si iulie. ff. de adul. Vnde dicit q̄ si statuto canetur q̄ mulier nupta
hēatur put esset sui iuris. tunc mulier nupta habetur atqz si vere esset sui iuris qz
hoc pōt facere statum allegat auc. sed ep̄alis. C. de ep̄. 7 cl. facit qd dicit in. l. i.
si is qui pro emptore. ff. de v̄fica. 7 bal. in. l. i. c. de testa. 7 sic nouobstat qd alle-
gari supius in p̄mū. s. d. S. 7 bar. ibi. 7 glo. etiā non obstat in. l. mercis appella-
tione. ff. de ver. sig. Item adduco alia rōem. quia vbiqumqz mediū p̄cipat ma-
gis cum vno extremoz q̄ cū alio tunc assumit sibi naturam illius cū quo magis
participat. hoc dicit Dy. in regu. is qui tacet. de reg. in. li. vi. 7 hoc approbat et

81
corroborat Bal. multis iuribus in. c. i. in. iiii. col. de succes. feud. col. x. sed licen-
tias magis picipat cum doctore in omnibus q̄s cū scolari. ergo quo ad priuile-
giū suū et resp. censetur doctor per sup̄dicta. et hoc mihi videtur veritas salua
doctrina alior̄ et coeetōe. D. T. R. et licet fuerit culpa nra q̄ tunc non expressi-
mus. n̄ maior fuit illius qui p̄posuit minutam. nam possum dicere iureiurando q̄
non solū mea intentio qui fui minimus inter p̄pilatores. sed. D. T. R. et dñi an-
tonii de grassis epi tyburtini. et Petri de ferra auditoris sacri palatii. et Corona-
ti. advocati Historialis. et Nicolai de castello et alior̄ fuit hec. Sed nō esset incō-
gruum anteq̄ vacasset bñficiū q̄ papa declararet et D. T. R. hoc sibi p̄suleret
Secunda questio sit. Si vnus fuit graduatus in baccalariū vel licentiatiū in vni-
uersitate studii et postea fuit factus doctor a comite palatino. an gaudet p̄uilegio
istius regule quo ad istā partem. Et certe videt̄ p̄ima facie dicendū q̄ ex quo re-
gula dicit de m̄gis et doctoribus et postea dicit. qui fuerint graduati in aliq̄ vni-
uersitate. q̄ istud relatiū qui positum sine copula hic restringat illos sup̄dictos
doctores. ar. l. ca. tñ adiectio. ff. de le. iiii. et facit q̄d dicunt bar. et bal. in. l. i. c. de
sum. tri. Item talia sunt subiecta q̄lia p̄dicta demonstrant. l. fundū instructū. i.
ff. ff. de sum. inst. et sic est dicendū in casu nro. q̄ hic dicitur de doctore et postea
d̄r de graduato in vniuersitate. d̄z intelligi de gradu doctorali et nō de inferiori.
Sed certe posset dici d̄rum q̄ licet de iure non recipiat alius gradus q̄ m̄gratus
et doctoratus vt per to. tñ. de magi. in volu. et in clē. et in ti. c. de profess. et medi.
li. x. quinimo plus dicerem q̄ in toto digesto non ponit̄ hoc nomen doctor. nisi
in. l. sed et reprobari. S. pe. et si. ff. de excu. tu. in decre. tñ sic. vt in salutarē sexti et
clē. et in probe. sexti. et in clē. ii. de magis. et in. c. de gbusdā. xxxvi. di. et hoc pro
dignitate doctorali. als p̄dicatore ponit̄ in. c. cū ex iniuncto. et c. sic. de her. et in
multis aliis. s̄z q̄ tam in italia q̄ vbiq̄ fuit baccalariū et licentiatiū et reputant̄ gduati
vt. i. p̄xi. ff. in. vi. pre. ergo segtur q̄ d̄z intelligi de gduati alibi in quocūq̄ isto-
rū graduū et postea an tps vacatōis bñficii suffic̄ q̄ sint doctores facti a quocūq̄
sue a papa sue ab ei⁹ comite palatino sue ab impatore sue a rege nō recognos-
cēt sup̄iorem qui pōt gduare vt alibi dico in diuersis tractatibus. et hoc ideo q̄
gñaliter dictū gñaliter d̄z intelligi. l. iiii. ff. de off. presi. maxime q̄ in italia nō est
necessarius baccalariatus ad doctoratū licz in hispania sic. et sic pōt rīderi ad. d. l.
fundū. q̄ propterea intelligitur ista adiectio de fundo etiā instructo. q̄ accessorie
veniret instructū ad fundū. et hoc vult glo. l. ibi que dicit q̄ ideo esset si legaret̄ fun-
dus instructus vel simpliciter. q. d. q̄ illud verbū instructū venit accessorie. quod
est secus in casu nro. Item non obstat. d. l. ea tñ adiectio. q̄ hic nō agimus q̄ ex-
tendat̄ ad gduatos in inferiori gradu tñ. quod esset si diceret̄ et qui fuerint gduati
et. q̄ illa copula tunc ampliaret. sed q̄ d̄r hic sine copula restringit illud relati-
uum doctores vel m̄grōs. s̄. positos sed n̄ q̄litates graduū volo dicere q̄ satis sit
q̄ sint gduati in baccalariū vel licentiatura in studio vniuersali dū tñ doctores
sunt quocūq̄ et vbiq̄ maxime si in vniuersali studio pp paupertatem nō potuerūt
fecisse sumptus doctorales. et in hoc inspicit d̄z ratō naturalis quam dixi. s̄. in pre-
cedenti questione. et ad hoc faciant ea que dixi supra in secunda questione. et hoc
procedit maxie si ille licentiatus vel baccalarius in studio vniuersali sit doctus et
tbi examinatus cū rigore examinis ut in simili dixi. s̄. et hoc p̄cedit aperta ratione.

quia istis non datur magna prerogativa hic nisi q̄ precedant ab ordine littere familiaribus non descriptis pape tpe sue assumptionis. ergo q̄cūq; potest hoc dicere esse de mente pontificis. et idem credo q̄ omnes sic senserint q̄ ordinamus istam regulam.

Sequitur in ista eadem parte alia qualitas. s. q̄ familiares q̄ preferantur aliis et. Et hoc fuit visum omnibus iustum. q̄ utriq; ius dicit. q̄ qui sentit omnes sentire debet comodum et econverso. c. qui sentit. de reg. iur. li. vi. Et lex dicit quod secundum naturam est comoda cuiusq; rei eum sequi quem sequuntur incomoda. l. secundum naturam. ff. de re. iur. et sic est in casu nostro. Sed an familiares habentes salarium gaudeant hac prerogativa q̄ cessat ista ratio. non oportet altercari nec est meū diffinire pronunc. q̄a communiter praticatur q̄ sic. et sic tenet rota. de istis tñ familiaribus videndum est per Jo. an. et doc. in. c. sicut. de ver. sig. li. vi. et in. c. licet. de pui. eo. li. Item ponderandum est hic verbum similiter preferant et. quia non sine causa fuit hic positum. nam intelligitur. s. in affecutione beneficiorum ut supra dicitur in. ii. parte. et quis dicta in vno. s. non debent repeti ad alia dicta in inferiori. s. ut est glo. in. c. vt circa. s. edicto. de elec. li. vi. et in. l. de rerum diu. s. item lapilli. Tñ hoc non verum nisi in inferiori. s. ponatur dictio repetitiva vt similiter. vel pariter vel ut premititur vel aliqua similis. sufficiant due glo. quas notat ibi Dominicus in. c. cupientes. in. s. in super. et s. ad hoc. de elec. li. vi. et sic illa qualitas adiecta in superiori. s. scz in affecutione beneficiorum et. debet repeti hic per istud aduerbium similiter hic positum. Ex quo inferitur q̄ licet tpe date quis esset nobilis ex inferioribus vel graduatus vel familiaris tpe assumptionis pape tñ tempore vacationis beneficii non esset nobilis. quia forte p̄dit nobilitatem ex causis quas dico in tractatu nobilitatis puta ex prodictione vel quia non necessitatus exercet vilissimū officium. vel si doctor fuit priuatus insignis doctoratus tanq; insufficiens et forte propter mores. sufficiat glo. in. c. cum secundum. de preb. et quod ibi dicit Sicut. et glo. et Anto. in. c. si. de reu. Item si quis fuit familiaris pape tpe sue assumptionis et tpe date. sed tpe vacationis beneficii non erat familiaris. tunc non debet gaudere ista prerogativa per supradicta. facit q̄ dixi supra parte. proxima. Ex predictis etiam dico non fore male possum. q̄ p̄ alicui familiari suo post assumptionem daret prerogativam etiam in principio ad instar familiarium ante assumptionem. Item q̄ alicui scolarī docto daret prerogativam ad instar doctoris graduati in studio vniuersali. et sic de singulis secundum meritum et qualitates personarum. et non daret ad instar descriptorum nisi maximis viris. et hoc quod dicitur hic de assumptione intelligo de tpe sue electionis et non de tempore coronationis ut infra dicam.

¶ Sequitur quarta pars principalis in textu.

¶ Ceteri autem magistri aut baccalarii formati in theologia doctores & cum rigore examinis licentiati etiam in altero iurium necnon in medicina & in artibus magistri qui post susceptum gradū aliquibus annis legerint & in hispaniis etiam

in altero iurium baccalarii qui in simili studio sex annis stu-
duerint necnon alii familiares continui cōmensales: sue sanc-
tatis non descripti qui ad familiaritatem post assumptōem
huiusmodi uenerint & duodecim familiares singulorum san-
cte Romane ecclesie cardinalium per eos nominandi & in li-
bro cācellarie apostolice describendi pariformiter omnibus
aliis preferantur.

In hac parte dicitur de aliis graduatis extra uīuersitatem & de familiaribus
sue sanctitatis qui post assumptionem suam fuerint familiares: & familiares cardī-
nalium duodecim nominendi per eos & describendi &c. q. preferantur omnibus
aliis. Aluertendum tñ hic est quia scdm ordinem uidetur q. baccalarii formati
in theologia debeant preferri etiam doctoribus in vtroq. & certe tpe conditōis
huius regule ego dixi q. de magistris iustum erat q. prefererentur doctoribus in
vtrōq. ratione subiecti. id est scientie diuine vt dicit Abb. late in. c. clerici. de
iudi. sed de baccalaris non videbatur mihi iustum. & credo q. fuit responsum mi-
hi tunc q. inferius hoc saluatur vbi dicitur q. magis graduatus minus graduato
preferatur. hoc tamen non satisfacet mihi q. infra in sexta parte dicitur q. seme-
tur ordo nominatoz &c. ideo durum mihi videtur. Arbitror tñ q. fuerint hic po-
tū primo baccalarii formati in theologia q. doctores in vtrōq. propter rhetori-
cam. q. hic fit mentio de magistris in theologia. ideo iustum est q. de baccalari-
is in eadem scientia statim fieret mentio. & sic etiam intelligo regulam. xi. & xii.
supra eodem. & non debet intelligi q. quidā baccalaris formatis in theologia
forte pannosius debeat preferri doctoz in vtrōq. vel in altero iurium maxime in
iure canonico q. ex solis decretis posset predicare & instruere populum in fide si
aut theologus: vt dicunt multi doc. maxime henricus boye. in. c. i. de consang. et
aff. in simili questione. pro qua adduco rex. in. §. si. i. di. vbi dicitur q. canonica
scriptura nihil aliud est q. qd in diuinis scripturis & legibus inuenitur. facit glo.
iuncto tex. in. c. cum de diuersis. de pri. li. vi. & ideo cum omnis intellectus sit ex
transcens qui non sonat in auribus vulgi. vt dicit Bal. notanter in. c. i. §. oppositio
ni. de pa. const. col. x. in fi. qui allegat ad hoc. c. ex litteris. de spon. ergo sequit. q.
cum totus mundus videatur tenere in hoc prium. q. sic debet intelligi hec dispo-
sitio vt non sonet male in auribus vulgi. & idem dicendum est de legū doctorib.
q. preferantur istis baccalaris. nam defendunt patriam suis legibus. l. aduocati.
C. de aduo. diuersoz iudi. & maxime in hoc casu vbi agitur de pane licitandoz nō
de regno celoz. ideo posset dicere iurista p̄ra theologie baccalarium cū grāma-
ticis & cum glo. in probe. ff. de. scz. Var galiennis opes & sanctio iustitiana Ex ali-
is paleas ex istis collige grana. Et sic per predicta excludit baccalaris in theo-
logia a doctore in altero iurium. & credo q. ista fuit intentio dñi nostri & etiaz om-
niū alioz recompiler. In regno tñ celoz quis istozū debeat preferri dens no-
uit. quia ut arbitror credo q. maior pars theologoz male sentiat de fide catholica

Var galiennis
opos
ax

maxime in his que sunt incōprehensibilia scōm naturam, vt de sacramēto corpō
 dñi nostri Iesu xpi. vt dicit glo. cum tex. in. c. multi. i. q. i. et ipsi affirmant se intel
 ligere et canonistas nō et idem in similibus. Ideo forte esset melius pro alio mun
 do esse simplicem rusticum baccalarium q̄ theologū pomposum salua eorū pace
 Et q̄ hic fit mentio de doctoribus et licentiatis. d̄z intelligi de graduatis nō in
 studio vniuersali. et hoc pp̄ dictionem ceteri aut̄ que dictio ceteri est aduersatiua
 orōnis precedētis in hoc casu. et sic fundatur si recte intelligat̄ in. l. ceterorū cum
 glo. ff. de verb. sig. Et dictio aut̄ est aduersatiua precedentium eiusdem generis
 ut vult glo. quā notat ibi Bar. in. l. maritus. §. quinquennium. ff. de adult. Et qui
 bus infero q̄ licentiat̄ in altero iurium in studio vniuersali non p̄benditur
 sub ista pte s̄ in pte supiori vt ibi dico. Item inq̄tū hic d̄r ibi. qui post susceptū
 gradū aliquibus annis legerint et hoc non refert̄ ad omnes graduatos supiores
 sed tñ ad m̄gros in medicina et in artibus. q̄ relatio debet fieri ad p̄mā. facit
 glo. iuncto tex. in. l. si idem cū eodem. §. si. ff. de iurisd. om. iur. et glo. in. l. iiii. §. si
 procurator. ff. q̄ quisq̄ iuris. Et arbitror. R. P. q̄ iste versiculus necnō intelligi
 tur etiam de graduatis in studio vniuersali. itaq̄ sit sensus. q̄ n̄gri in artibus vel
 medicina etiam graduati in studio vniuersali gaudeant ista p̄rogatiua. et hoc pa
 tet ex §. supiori. et non intelligatur hoc quo ad m̄gros doctores et licentiatos supi
 us in isto. §. positus p̄pter dictōem necnō hic positam. q̄ que ponitur causa dis
 ferentie non refert̄ supiora. ut notanter dicit Bal. in. c. i. §. vel si cum filia. qui
 bus mo. seu. amit. col. x. in fi. qui dicit q̄ qñ differentie cā lex loquit̄ non d̄z fieri
 tacita repetitio. et sic est in casu n̄ro p̄maxime q̄ ista dictio necnō. ponit̄ pro et
 vt dicit glo. mihi nōbils in. de. l. i. in verbo necnō. de offi. dele. Item intelligo
 hic q̄ isti graduati gaudeant ista p̄rogatiua etiā si legerint in domibus suis. cum
 nō dicat̄ hic q̄ in simili studio legerint et. nam per sequentia presumunt̄ et intelli
 gunt̄ p̄cedentia. sufficiat̄ glo. cū tex. canonico in. c. puenit. xviii. di. Item inq̄tū
 hic d̄r de baccalaris in altero iurū factis in hispania qui in simili studio studue
 rint et illud verbū in simili d̄z intelligi. si in studio vniuersali vel in studio hispa
 nie. nam supius in isto versu non fit mentio de studio nisi dicamus q̄ repetat̄ hic
 vniuersale studiū de quo fit mentio. s̄. §. proxi. et hoc p̄pter dictōem repetitiuā
 hic positā. si in simili. vt dixi. §. proxi. et. sufficit glo. quā sepius allegaui in. c. ci
 pientes. §. ad hoc. de elec. li. vi. Ex quo infero q̄ si unus studuit in italia vel in
 francia in studio vniuersali sex annis et fuit gduatus in hispania in baccalarium. q̄
 d̄z gaudere ista p̄rogatiua. Item inq̄tū dicitur hic si sex annis studuerit et.
 deus nouit. et. D. T. R. q̄ de istis verbis fui ego causa ut sic pōnerentur. et q̄ nō
 pōneretur per sex annos sicut erat in regula Pauli et Sixti. Nam dixi q̄ dictio
 per denotat totalem p̄fectōem t̄pis. l. vrbana. §. p̄noctare. ff. de ver. sig. glo. in. c.
 si p̄stiterit. de acc. Ideo nidi t̄pe pauli dare dubiū in curia isto modo. si an micha
 el probans se baccalarū salamanthinū per l̄ras possit gaudere p̄rogatiuis bacc
 alai iox absq̄ eo q̄ aliter p̄bet se vere per sex annos studuisse. et tunc maximus iur
 risconsultus Altonius de casarellis allegauit q̄ oportebat p̄bare vere studuisse
 per sex annos. et inter cetera allegauit. l. si qui ita sunt. ff. de con. insti. et ibi bal. licz

*Alf. p. grand
 Alf. p. grand
 Alf. p. grand*

10.

ibi nō dicat de dictōe per sed de dictōe ultra rē. Et ideo sūt sic vīsm. **D. D.**
q̄ poneret sex annis et nō per sex annos. nam in hoc casu satis est q̄ baccalarius
studuerit per maiore ptem cuiuslibet anni per sex annos et q̄ ultimo anno incepit
studuisse. faciunt iura vulgaria ad hoc. et sufficiat. l. deniq. §. minozē. ff. de mino.
et ibi glo. et in c. cū vicesimū. de off. dele. et in c. cū in cunctis. de elec. Quinimo
arbitroz et sic allegant alias q̄ si vnus esset factus baccalarius in hispania et tūc nō
studuerit nisi. v. annis ut in studio valeoleti. et postea studuerit residuū vel incepit
studuisse q̄ satis est quo ad istā regulā que nō regit studiū ante baccalariatū. sed
quicūqz. ideo gūaliter dē intelligi. l. de precio. ff. de pub. maxime qz eadez est rō
naturalis et intrinsicā huius regule. que rō hz locuz etiā in statutis ut vult Cy. in
l. non dubiū. C. de ill. et eā allegat et psequit bal. in hoc pposito in. c. i. §. opposi
tioni. de pa. con. co. x. et optimus clipeus est legis rō naturalis ut dicit ibi nōdo
bal. in. l. i. §. in pmo casu al. in. §. pro nō scriptū. C. de cadu. tol. et talis est rō ista
ergo rē. p̄ p̄sumptā doctrinā rē. Et qz hīc dī de familiaribus pape et Car.
de gbus oporteret aliqua dicere. dicā. i. in parte sequenti et in. vi. et in. vii. qz ista
pars est satis grauata. Vniū tñ verbū dicam hic sub cor. **D. T. R.** qz qñ hic fit
mentio de familiaribus pape adiciū de primis p̄mentālibus. sed de familiaribus
Cardi. non dī nisi simpliciter de familiaribus ideo posset dubitari an etiā intelli
gat de cōtinuis p̄mentālibus. Et videt dicendū qz non. ar. l. iiii. §. filius. ff. de li
be. posthu. Nec dico qz vidi nōiatos quatuor per vñū Cardi. quoz aliquis non
est p̄mentālis. et dixi qz gauderent. sed pro p̄ria parte facit. qz copula et semp pa
riformiter copulat. l. ii. C. de impu. et aliis substi. et non esset iustū qz de familiari
bus Pape intelligat de p̄mentālibus et de Cardin. familiaribus intelligeretur. ali
ter tñ primū credo verius. ppter qualitatem adiectam primis et nō secundis. ar.
p̄fate. l. iiii. ff. de libe. et pos. Et infra etiā dicā de graduatis inabilibus et de ali
is que p̄tinent ad materiam. dico tñ hic non fore absurdū dare aliis non sic quali
ficatis scdm eoz quaitates ad instar istoz et non ad instar descriptoz. qz per illā
prerogatiuam fit multis p̄iudiciū salua auctoritate. **D. T. R.** et qz dicitur hic
pariformiter preferantur dē intelligi qz isti tollant diligentia processū et recep
tōem vel creatōem in canonicos vt dixi. s. p̄ima parte ppter dictōem parifor
miter hic positā que est repetitina ut. s. dicti in. §. p̄. et significat p̄iformit id est
pari modo vel pari forma. sufficiat tex. cū glo. in. l. si quēqz. in fi. C. de epi. et cle.
canonizata. xv. q. iiii. c. sane. et faciat. c. i. et c. cū olim. de offi. de le. cū aliis multis.

Sequitur quinta pars principalis in textu.

Inter se autem si concurrant ipsi graduati & familiares ulti
mo loco scripti ius commune seruari uoluit.

Ciste. §. scdm meum intellectū hoc dicit. s. qz si vnus graduatus ex illis qui. s.
prox. §. sunt dicti p̄curat cum familiari pape post assumptōem vel cū vno ex xii
familiaribus car. qz inter eos dē seruari ius cōe. h. d. et hoc patet ex §. precedenti
et ex sequenti. ar. l. si seruus pluriū. §. si. ff. de le. i. et l. quotiens. C. fa. her. vbi p̄o
batur qz per sequentia vel precedentia p̄batur mediū rē. posset tñ opponere. p̄a

dens scolaris q̄ qñ prepositio ponit inter multos accusatiuos tñc in quolibet ac-
cusatiuo repetitur distributiuē. vt ait glo. mihi nōbīlis in arc. ut iustitrandū quod
prestat ab his. in xbo per quatuor. in prin. col. ii. sed hic ista prepositio inter.
ponit int multos hic p̄ntos. ergo d̄z referre omnes ⁊ distribuere equanimit̄
⁊ d̄z esse intellectus. q̄ si graduati p̄curat inter se q̄ inter eos d̄z seruari ius cōe
⁊ si familiares etiā p̄curant inter se eodem modo per predicta. ⁊ non d̄z intelli-
gi. s. q̄ si graduatus p̄curat cū familiari. q̄ inter eos seruatur ius cōe ⁊c. Tñ hoc
nō obstante dicendū est p̄rūm ut dixi. Et respondeo ad p̄rūm esse verum qñ
ponitur prepositio inter multos accusatiuos referendo eos vt in. S. sequenti. se-
cus qñ ponitur in vno actō tñ. ⁊ postea exemplificat vt hic. qz. tunc pariter deter-
minat cōs ibidem nōiatis. ar. l. ii. ⁊. l. q̄uis. C. de impub. ⁊ aliis subiti. ⁊ iste est
casus huius. S. secus in. S. sequenti. ⁊ hoc dico in despectum meū. qz p̄rūm vel-
lem esse vey in fauorem graduatorū quorūcūqz. maxime isto tpe quo expēdiue-
runt omnes familiares pape per vnā diem anteq̄ ceteri curiales etiam si fuissent
Bar. vel Jo. an. tñ hanc credo veritatem maxime. qz per precedentia ⁊ sequen-
tia colligit iste intellectus. Et sic p̄cludo hic breuiter q̄ stabularius pape diligē-
tior in p̄cessu p̄feratur doctoz in ytroqz vel magistro in theologia non gradua-
to in studio vniuersali ut hic. iuncto. S. supiori ibi ultimo loco scripti ⁊c. Et satis
est q̄ principi ita placuit. ⁊ fiat p̄o rōe voluntas. ar. l. ii. C. de cri. sacri. Item ex
S. supiori. ⁊ ex isto patet q̄ baccalariatus sit gradus. vt sunt multe alie regule. s. ⁊
ideo dixi. s. ⁊ in aliis regulis q̄ etiā in italia hēt̄ur p̄o gradu licz de iure cōr nō
sit gradus. sed in hispania non est dubiū q̄ sit gradus. qz ter examinatur baccala-
rius ideo iustum est q̄ dicat athleta. ar. l. i. C. de athle. li. x. ⁊ q̄ ibi nōt bar. ideo
in hispania factus baccalarius scōm p̄suetudinez hispanie. tñ p̄sumitur doctus
sicut doctor nouellus in italia. qz ibi non sit nisi p̄mo studuerit ad mīnus. vi. an-
nis. ⁊ in italia sit doctor in triennio. Vey est tñ q̄ de iure non rep̄itur tps limita-
tū ad capiendū gradū doctoratus quo ad studiū nec quo ad etatem. nisi dicat q̄
regritur etas. xvii. annoz. ar. l. i. S. iniciū. ff. de in ius vo. ⁊ in hispania tardius sit
vnus baccalari⁹ q̄ in italia doctor. Et rō est qz citius sunt grāmatici boni in ita-
lia q̄ in hispania. Item qz hic sit mentio familiarū Car. queret aliqui si Cardina-
lis nō. aut semel. xii. familiares in cancellaria ⁊ postea alig ipsoz recedunt de fa-
miliaritate. Car. an possit Car. alios loco ipsoz nōiare. vel si gratie p̄ioz sint cō-
sumpte an possit cardinalis alios nominare. ⁊ de hoc vidi dubitari in curia tpe
Jamozeñ. Car. Et videbatur q̄ non. qz ista licentiā nominādī intelligitur de p̄-
ma ⁊ non de secunda. l. vrbe. S. hoc sermone. ff. de ver. sig. c. non pōt. de prebē.
li. vi. ⁊ faciant p̄o ⁊ cōtra iura allegata per Jo. an. in. q. mercurali. in regula. qui
sentit onus. de. reg. iiii. li. vi. pur tamen tpe dicti Car. vidi p̄acticari sine nona li-
centia q̄ ipse nominauit alios loco absentium. Sed de factis cardinalium nō est
loquendum. quia ista ⁊ aliquando maiora faciunt in curia. sed in puncto iuris du-
bitandum foret an ille secundus gauderet. Et certe si p̄sulerem iudici dicerem
q̄ nō per p̄dicta maxime si Car. expēdiuerat p̄mū sine cā vel ille ex cā magna
se expēdiuit ab eo. qz tunc et nō foret magnū tenere q̄ ille gaudet ista p̄rogatiua

7
nam in his tribus modis potest in totum si q. in totum pot. ostendit enim omnia

ar. l. iii. ff. de con. infel. c. c. cum non stat. 7. imputari. de reg. in. li. vi. vt dixi sed
in car. 7. de facis eoz non me intromitto. q. habent vnam prerogatiuam que vo
catur noli me tangere que est supra ius. Et ex predictis apparet intellectus hu
ius quinte partis videlicet. q. si graduatus pcurrat cum familiari pape vel card
inalis de. xii. q. inter eos debet seruari ius cõe. si sunt graduati extra studium vni
uersale. tamen non debet intelligi q. si graduatus concurrat cum alio graduato q.
inter eos debet seruari ius cõe nisi pariter fuerint graduati. vt infra proximo. S.
Vnde non esset bonus intellectus q. si doctor in vtroq. concurrat cum baccala
rio in altero vel in vtroq. diligentiori in processu q. preferatur sibi baccalarius
per. S. proximi 7. per supradicta. Et breuiter dico hic conclusiones sequentes.
Prima sit q. si graduatus concurrat cum alio graduato si ambo sunt extra vniuer
sale studium graduati. tunc inter eos non debet seruari ius cõe si non sunt equali
ter graduati. Secunda conclusio sit q. si familiaris de. xii. cardinalium sit diligen
tior in processu q. familiaris pape post assumptiõe. q. preferatur familiaris car
dinalis per hunc. S. 7. sic intelligo infra. vii. partem vt etiam ibi dicam. Tertia
conclusio sit q. si graduatus etiam extra vniuersale studium sit diligentior in pro
cessu q. familiares pape vel cardinalis de. xii. q. preferat graduatus illis per huc
S. de quibus aliquid dicam in sequentibus partibus deo dante 7c.

CSequitur sexta pars principalis in textu.

¶ Et si omnes & singuli graduati supradicti inter se cõcurrāt
seruato tñ ordine suprascripto magis graduati minus gradua
tis & inter equaliter graduatos prius graduati: Et similiter in
ter omnes & singulos suprascriptos magis qualificati minus
qualificatis pariformiter preferantur.

¶ Ista sexta pars. R. D. indigeret magno cõmento licet videatur clara. 7. credo
q. super ea voltabitur rota sepius 7c. Et hoc dicit. s. q. inter graduatos 7. qualifi
catos supradictos magis graduatus preferri debet minus graduato. 7. magis qua
lificatus minus qualificato seruato ordine lfe superioris debet preferri. b. d. Et
ponderandum est hic hoc verbum omnes quod est collectiuũ omniũ preceden
tium qñ ponitur in plurali ut hic. sed quando ponitur in singulari est distributiuũ
sufficiat glo. in. l. iii. ff. de sta. ho. 7. hoc dicit Bar. in extra. quoniam. in verbo
omnes. 7. glo. in. c. omnes leges. i. di. Ex quo sequitur intellectus pncipii huius
partis. s. q. si primi graduati 7. secundi cõcurrant inter se seruato ordine q. primi
graduati preferantur secundis etiam magis graduatis. sed si inter primos gradu
atos in vniuersitate sit pcurrentia q. tunc magis graduati preferantur minus gra
duatis. Et idem dicendum est de secundis graduatis extra studium generale et
oportet q. sic intelligatur. s. q. si duo magistri in theologia pcurrant inter se. et
vnus eoz sit magister in artibus 7. alter non q. ille preferatur sibi 7. tollit sibi dili
gentiam processus. 7. receptiõe in canonicum 7c. Per hoc verbum pariformiter
hic posui qd̄ repetit omnia supradicta vt sepius dixi supra. 7. sic de singulis
aliis si diceremus q. si pcurrant graduati inter se omnes q. preferatur magis gra

duatus minus graduato. sequeretur qd si doctor in vtroq; concurreret cum magistro in theologia qd preferretur sibi quia est magis graduatus. sed certe non est verum qd hic dicitur qd seruetur ordo supradictus. sed primo ponitur supra magister in theologia qd doctor in vtroq; ergo sequitur qd magister preferatur doctori in vtroq; per hunc. §. 2. tunc dictio omnes hic posita ponitur distributive et non collective ac si poneretur in singulari ad evitandum absurdum vt voluit prefate glossa. quas supra allegavi. et hoc est sanius qd facere vnum brodium de omnibus graduatis tam primis qd secundis ne ista pars sit sibi propria. Itaq; sit sensus qd si doctores concurrant inter se magis graduatus preferatur minus graduato. et sic de singularibus. Ex quo sequitur qd si duo hispani sint facti doctores in italia quorum alter sit baccalarius factus in hispania et ibi studuit sex annis qd ille preferatur alteri per hanc regulam et hoc vult dicere textus. hic ibi inter equaliter graduatos etc. et sic patet qd ordo notationis debet seruari tam in primis qd in secundis. et ad hoc faciant iura vulgaria. et ultra ea faciat glossa. uncto textus in auct. de defen. ci. §. que igitur. col. iiii. que dicit qd etiam in pconando magis honoratus preferatur minus honorato. faciat etiam. c. quozdam. §. i. de ele. li. vi. et iste est verus intellectus huius partis salua corec. D. T. R. et anteq; veniam ad materiam istorum graduatorum prout pollicitus sum supra prius veniam ad declarationem sequentium verborum hic positorum. et similiter inter oēs et supra etc. et hoc oportet referre tam ad primos nobiles qd secundos etiam familiares pape et car. sed ponam exemplum de primis vt per vnum simile reliquum intelligatur ar. l. non pnt. ff. de leg. et dico qd intellectus istorum verborum debet esse qd etiam seruetur ordo inter eos et hoc per verbum simile hic positum. nam oportet qd ista omnia posita sub vno pstructo piter intelligantur. et qd non detur vnus intellectus ad caput et alius ad pedes. ar. c. maiores. de bap. et glossa. hoc dicit clare in c. psetudinis. xi. di. Ideo dico qd inter nobiles primos dicitur seruari ordo isto modo vsq; qd si filii ducum pcurrant inter se magis qualificatus preferatur aliis etc. itaq; si vnus sit de genere ducum et marchionum et alter de genere ducum et comitem. tunc preferatur primus secundo per hanc lram. et non debemus facere brodium inter illos omnes intelligendo aliter. s. qd si pcurrant filii ducis et filii marchionis vel comitis. qd inter eos dicitur inspicere quis eorum sit magis qualificatus etc. qd hoc non est verum qd non sunt equales. ideo pcludo qd filius ducis tollit dignitatem processus filio mar. vel co. etiam graduato per predicta. nam qm due qlitates pcurrant in vno quarum altera est insufficiens tunc illa qualitas non auget prerogatiuam ut dicit bal. in simili qde in. c. i. de gra. suc. in feu. col. x. in. ii. co. et sic intelligi dnt iura vul. dicentia qd duo vincula vincunt vnū. c. i. de tren. et pa. et auct. itaq; C. co. de suc. et ad hoc facit vnu pti. Pontani in fili qd referre esset longum et sic etiam dico qd ordo subintellectus in. i. parte. dicitur etiam seruari puta inter venientes de gne impatorum vel regum etc. de qbus etiam ibi dixi. qd eadem est ratio ar. c. marchion. ii. q. ii. Item crederem sub cor. D. T. R. qd etiam inter illos subintellectos dicitur etiam seruari ordo et qlitas de qbus etiam oportet seruari inter alios notationes puta an alter sit filius regis et alter nepos alterius regis et idē de aliis nobilibus qd ille dicitur magis nobilis qui magis est prius stipiti nobilitatis. ar. insti. de bo. pos. §. alia cum glossa. et per totū ti. et sic dico etiam de aliis hic notationibus nam inter familiares pape dicitur attendi qd sit primus apud principē. nam vnus scutifer pape vt

cubicularius pferri d3 parafrenario vel stabulario. ar. d. S. allam cū glo. 7 sic dico
 de oibus alijs. puta si vnus esset nobilis ex pte pñs 7 mñs 7 alter ex parte pñs
 tñ 7 ex parte mñs esset theotonicus id est marianus q3 pferret d3 primus sibi
 per predicta q3 est magis qñficatus q3 alter ut hic. Idem dicem si nobilis habu
 isset in vxorem plebeia honesta 7 alter theotonicus hispanie. q3 intelligo vep
 consideratis qñtibus pñox de qbus expectificari esset longu hic inferere remitt
 ro me tñ ad ea que dixi in d. tractan nobilitatis. vbi etiā plus dico q3 nobilis de
 domo antiqua pñens nñmoniu cum mariana perdit nobilitatem suā. 7 allego ad
 hoc. d. Bal. in fili in l. nec filiū. C. de nup. q3 debonestauit nobilitatē. i. posteri
 ratem suā. de quo remitto me ea que ibi dixi. Nunc veniā ad graduatos de qb3
 hic fit mentio. 7 circa hoc quero an glibet qñdnatus pñentis in hac regula gaude
 at prerogatiua hic pñenta. v3 si est inabilis vel ignarus. Et certe vñ prima facie
 q3 non. q3 qñ lex loquitur de hōibus vñ intelligere de idoneis. Oñat. xxi. vbi dñr
 q3 rex iratus pñra iuniatos mandauit seruis suis q3 pgregarent oēs quoscūq3 in
 uenirent ad nuptias. 7 tñ postea videns hōiem non vestitū veste nuptiali manda
 uit eñ in carcerari 7c. 7 legitur dñica. xix. post penth. ergo sic videtur dicendum
 de istis doctorib3 idiotis. 7 omissis iuri. vulga. faciat pñ. petri de anch. cecce vii
 q3 incipit plures ex pñictis. vbi concludit q3 si statuto canet q3 stetur dictis de
 nñmñatis d3 intelligi de idoneo. ideo non d3 admitti bapñtis vel alias inabilis
 ex quibus vñ q3 cum isti doctores idiote sint fantasinata 7 dolores legū vel decre
 torū vt ait Aug. in probe. digestorū. 7 in l. i. S. viciū. ff. de poss. 7 alibi dicit q3
 sicut comes sine comitatu. ita doctor est sine scia. hoc dicit in l. terminato. C. de
 fruct. 7 lit. expen. pro quo faciat glo. in anc. de indic. col. vi. in pñ. 7 in anc. de mo
 nachis. S. ordinatōem. col. i. que glo. pñfert nonos doc. antiquis idiotis. 7 faciat
 glo. nō. in l. i. C. de anno. cñt. li. xi. 7 l. si. 7 ibi bar. C. de tñ. li. xii. ergo sequit q3
 tales qñdnati sicut sunt hodie in italia maxime a comitibus pala tinis nō debent
 gaudere ista prerogatiua. 7 in hoc supant hispania 7 francia tota italia vbi nō fi
 unt cōter. similes doctores. 7 certe l3 pro certo posset adduci q3 dicit bar. in su
 mili in l. si quis in graui. S. si maritus. ff. ad silenantiū. allegat etiā. l. si. S. diuus. ff.
 de publi. Tñ credo q3 isti doctorelli gaudeant ista prerogatiua saltem. liii. pñs. ar.
 liii. C. de cri. sa. 7 c. si q3 suadente. S. iii. xvii. q. iiii. 7 omnia iura supius allegata
 intelligi dñt nisi pñter de pñra voluntate pñncipis. q3 tunc dñmus obedire pñnt
 eipi etiā pñra ius. ar. l. nec aius. C. de emā. li. 7 facit glo. in c. cū dilectus. de cō.
 7 glo. in d. l. vbi glo. dicunt q3 et in pñdicū tertiū dñmus stare vñbis. clavis pñci
 pñs sic est in cān nro. ergo 7c. Item ad illud euangelii dico q3 hoc dixit ibi rex
 irans vt ibi pñ. ex quo sequit q3 mandatu suū debebat intelligi cū ipamento dñ
 sercitionis. si de idoneis. faciat. l. si vindicari. C. de pe. Et si opponit q3 dñs nñ
 sñs xps approbavit ibi suā illius regis. nam xps deus hō est in cōmutabilis. c.
 in cōmutabil. xxi. q. iiii. dico q3 hoc pñfirmat opñionē meā. q3 ipse vult q3 sit ido
 neus ille q3 iñt ceteros vocat sicut dñr et in euangelio q3 crediderit 7 baptizatus fu
 erit saluus erit. nam debet intelligi si alias non moriatur in peccato mortali. q3
 fides sine operibus est mortua. c. fertur. i. q. i. Et ideo pñcludo q3 satis est q3 qua
 litas hic inserta. pñetur quomodo cūq3 ille sit graduatus sine alias sit idoneus si
 ne ne. nā nemo pōt dicere pape cur ita facis. sufficiat glo. in c. qñto. de tran. epi.

et quod dicit Bal. in prela. sen. et papa non est in culpa quia ipse presumit q. qui
liber doctor est idoneus vt dicit glo. in dicta auc. de iudi. ideo potest dicere pa-
pa absit q. ea que bono zelo agimus nobis imputentur. et c. de occidendi. xxi.
q. v. Predicta tñ possent intelligi vera si alias ille doctor ultra ignorantiam pa-
tiatur alium defectum. puta q. si sit theoricus hispanie et agatur de beneficio
curato vel dignitate. q. ille non pot. habere de iure beneficium curatum vel di-
gnitatem. vt dixi latius in principio regularum expectatiuaz et in tractatu nobili-
tatis. et allego ibi. xlviii. di. per totum. vbi prohibentur neophiti etiam in sacris
maxime in presbiteris ordinari. sed nullus pot. de iure habere curatum vel digni-
tatem nisi sit in sacris saltem post habitam possessionem. vt in. c. cum in cunctis.
de elec. faciat glo. in. c. per laicos. xvi. q. vii. que dicit q. neophiti non pot. esse
abbas. ergo et. Quintimo aliud dico q. non pnt hodie allegare p̄suetudinem in
contrariam. nam. c. i. xlviii. di. est factum in concilio niceno quod est vnum de
quatuor conciliis generalibus. c. sicut. xv. di. et contra concilium generale de il-
lis quatuor non valet p̄suetudo vel p̄stitutio. quod debet observari sicut quatuor
euangelia vt ibi et hoc dicit Jo. an. in. c. si. de rebus ecc. quem sequitur Bal. et al-
legat ad hoc in. c. i. s. imperialis. in. xi. eo. de pa. p̄stan. col. x. ergo et. Et dico q.
hoc debet intelligi vsq. ad quartam generationem. Casus est mihi singularis in. c.
rito nupem. S. deniq. i. q. i. ibi deniq. moebite et ceteri non intrabunt ecclesiam
dei vsq. in tertiam et quartam generationem. et. Et ad. c. eam te. de rescrip. vbi di-
citur q. propterea nō debet dedignari episcopus illum qui iudeus exiit et. Re-
spondeo q. loquitur in bñficio simplici. s. in canonicatu et non in curato nec in di-
gnitate prout loquuntur iura antiqua. et non est iustum q. ppter vnam verbum il-
lius decre. corrigantur iura antiqua. ar. l. precipimus. C. de ap. c. m. aliis. Et non
tūo allegare ad predicta. c. constituit. xvii. q. iiii. q. posset canillari. et ad istam re-
gulam tunc respondeo. q. satis est q. iste doctor legum vel decretorū presumatur
idoneus quo ad scientiam sed nō quo ad alia obstantia. nam duo sp̄alia non pnt
concurrere in vna re vel in vno et eodem casu. l. i. et ibi. Bar. et Bal. notant. C. de
do. promiss. maxime due fixationes vt ibi. Item q. ista presumptio principis non
habet locum in fundamento fidei male presumptē a lege. faciat in simili glo. in
ele. i. de sequest. quam sequuntur doc. in diuersis locis et ibi. Et idem diceret de
similibus qui alias sunt inabiles puta si sint irregulares vel bastardi vel furiosi
per prima iura. s. fateor tñ q. si inter duos nobiles p̄currentes inter se vel inter fa-
miliares pape concurreret illa qualitas doctoratus q. etiam si non sit doctus p̄e-
fertur alteri per hanc regulam. tamen si alter esset doctior p̄ferretur tali docto-
rello. et facit pro hoc glo. in dicta. l. i. C. de anno. cini. l. xi. et refert Barbatus in
probe. de. se vidisse praticari q. tpe Eugenii. iiii. vnus doctor idiota impetra-
uit bñficiū et alter doctus sed non doctor etiam impetrauit illud sub eadem da-
ta. q. fuit prelatus doctus doctiori idiote. Ideo dico q. ex quo in casu p̄missio il-
le doctoratus non venit simpliciter sed accessorie ad corroborandū nobilitatem
et. q. non debeat habere locum nisi vt dixi per predicta. Et per hanc regulam
que dicit q. ista qualitas habeat locum qñ graduati concurrunt inter se et. Item

inquantū hic dicitur q. similiter inter omnes et singulos supradictos magis qua-
lificati minus qualificatis preferantur etc. dico q. hec verba debent referri ad ali-
os omnes prout dixi supius. sed non ad graduatos. qz dictio inter excludit extre-
ma et includit terminū cui adiungitur et mediū extremorū. glo. est mihi notabilis
in c. presens. in. prius. xx. q. iiii. et in ele. i. in verbo inter subditos. de foro cōp. Et
ideo qz superius dicitur q. si omnes et singuli graduati inter se concurrant etc. sequi-
tur q. vbi excluduntur in illa parte alii qui non sunt graduati. et istud quod sequi-
tur hic et similiter etc. debet intelligi de aliis non graduatis per predicta. Item
ad ea que dixi in supiori parte q. illa pars dē intelligi scōm istam dico q. hic de-
bet bene ponderari istud verbum servato tñ ordine etc. ex quo videtur colligi in-
tellectus. S. supra proximi. Item questiones quas ibi posui in fine iuvantur etiā
ex isto. Si recte eius verba inspiciantur.

¶ Sequitur septima pars in textu.

¶ Ipsi tamen familiares sue sanctitatis supradictis duodecim
familiaribus cardinalium ceteris paribus preferantur.

¶ Et ista pars erit aliquo tpe forte obscura ut arbitror itaqz in curia qz alibi ppter
dictōem tñ hic positam que est adversaria precedentū ut vult glo. iuncto tex.
in l. cum hic status. S. si divorciū. ff. de don. inter vi. et vx. Ideo videretur q. ad-
versetur precedenti parti. Itaqz sit sensus q. licet magis qualificati preferantur
minus qualificatis ut ibi. tñ familiares pape post assumptōem preferantur familia-
ribus. xii. cardinalium si sunt pares in diligentia processus et in data. et si sic intelli-
geretur foret absonus intellectus ut patet ex p̄xor. S. iuncta. vi. parte. ideo sumo
secundū quod intelligo et intellectus verus sit iste. i. q. licet inter familiares pape
et xii. car. debet observari ius cōc ut. s. in hac parte. et inter omnes dē magis qua-
lificatus minus qualificato preferri ut. s. p̄xima parte. tñ si omnia ista sunt paria
familiares pape preferantur familiaribus car. et si diligentia processus et data et
qualitates sint equales q. tunc familiares pape preferantur alteri. h. d. Et iste in-
tellectus appet ex lra si recte intelligat ibi ceteris pibus etc. nam ablativ⁹ absolu-
tus inducit p̄ditōem. l. a testatore. ff. de condi. et dem. ideo sonant ista verba cete-
ris paribus. id est si cetera sunt paria et sic omnia premissa. nam ceterorū et reliquo-
rum appellatione omnia veniunt qñ non est terminus restrictivus cui adiungun-
tur ista verba. l. ceterorū. ff. de ver. sig. l. ii. C. de bere. insti. ergo sequitur q. iste
versus dē intelligi q. omnia sup̄dicta sunt paria. s. data et diligentia processus vel
creatio in canonicū et cetera qualitates sup̄dicte alias foret iniquum q. vnus sta-
bularius pape preferretur cuidam nobili vel doctori familiari car. de. xii. si essent
equales in data et fulminatione processus. et q. ista dictio tñ referat etiam hic. v.
partem licet alius. S. vel versus sit in medio. hoc vult glo. iuncto tex. in dicto. S.
si divorcium. si recte intelligatur. et q. hoc sit verū patet hic in relativo ipsi. quod
refert familiares post papatum. nam de aliis non est dubium ut patet in. iii. parte
maxime iuncta parte p̄xor. ergo oportet q. iste. S. repetat familiares dictos in. v
parte. et etiam in casu nostro non esset magnū dicere q. ista dictio tñ poneretur

pro maxime proprie vel pro tñ. vt vult glo. in verbo si tñ. vl. di. in. c. testamen-
tum. quasi dicat qd hoc sit speciale in familiarib⁹ pape. s. qd ceteris paribus fami-
liares ipsi preferantur familiaribus. xii. car. Et ex supradictis infero qd clusi o qua
dixi supra in. v. parte. s. qd familiares. xii. Card. diligentiores in processu prefe-
rantur familiaribus pape sit vera et debet intelligi si equaliter sint qualificati vt s^o
prox. s. z. hic. Et si aliquis dubitaret in quo familiares pape sint qualificati vt s^o
ari hic qd ceteri positi infra. s. prox. Respondeo qd illa que ibi dicuntur non in-
telliguntur in istis familiaribus. s. qd presens preferatur absenti vel nō bñficiatus
beneficiato. qd istud verbum ceteris paribus refert supiora et non inferiora. nam
ad supiora et nō ad inferiora dē fieri relatio vt dicit glo. insti. de here. insti. s. be-
reditas. Et quibus infero qd si familiaris pape sit bñficiatus et familiaris. Car. de
xii. nō. qd familiaris pape prefertur sibi si in aliis sunt equalēs per predicta. Item
infero qd si familiaris pape sit absens pro negociis suis a curia de licentia pape
vel m̄gri domus et statim reuersurus qd prefertur familiari. Car. presenti in curia
nam per illam absentiam nō desinit esse familiaris. ar. l. cernos. insti. de rez. di. et
dixi in tertia regula primarū regularū. licet nec diceretur absens etiam statim re-
uersurus. ar. l. non videtur. ff. ex quibus cau. maio. tñ in casu contrario dicerem se-
cus. s. qd si familiaris. Car. esset absens a curia ad certum tps etiam de licentia car-
dinalis et etiam esset graduatus extra studium vniuersale. et familiaris pape esset
presens in curia tpe vacationis beneficii qd preferretur familiaris pape alteri si
cetera sunt paria. et hoc per. s. sequētem iuncto isto per predicta. maxime qd vñ
priuilegiū non p̄ditur per aliud in eadem psona. l. maior. C. de dig. li. xii. Ideo
priuilegiū huius pris non facit cessare priuilegiū sequentis. s. sed qd hic sit men-
tio de familiaribus pape qd post eius assumptōē venerūt ad familiaritatē. Et qd
posset dubitari que dicitur assumptio pape. et dico in hoc casu qd dē intelligi de
electione ipsius pape et non de coronatione. ideo dico qd familiares post electio-
nem et ante coronatōem dicuntur post assumptōem venisse. faciunt ea que dixi in
prohemio primarū regularū. et sufficiat ad hoc glo. in data. vi. li. et in. c. si. de cō-
ces. pre. eo. li. vbi notat Domi. et dē intelligi hic et s. in. iiii. parte de omnibus fa-
miliaribus pape etiam qui post datam etiam venerunt ante vacatōem. qd ista lex
semper loquitur. ut in omnibus autenticis incipētibz sed hodie. vel hodie. Et
qd hic dē attendi tps vacationis quo ad has qualitates patet ibi. in assēcutōe be-
neficiorū et maxime iuncta. l. si cognatis. ff. de reb. dñ. ff. acit quod dicit Domi.
in. c. si paup clericus. de pre. li. vi. Item qd sepe dubitatur in curia. quid de fa-
miliaribus familiaritū. an gaudeant hac prerogatiua. Et dixi aliquid. s. in. iiii. regu-
la in primis. et nunc addo. qd licet papa Ioannes. xxi. dixerit qd erat casus de hoc
in. l. quesitū. s. si instrumentum. ff. de fun. inst. s. ut dicatur familiaris ille qui ser-
uit alicui alteri familiari ut refert Sali. in. l. i. C. de epi. et cle. et ad hoc faciunt iu-
ra que allegat in simili proposito Oldra. const. xi. quod incipit t̄betu tale est. vbi
concludit per multa iura et allegat etiam dictum. s. qd legatum ad vsuū paupum.
etiam intelligitur pro seruiētibz pauperibz. Tamen hoc intelligo verum qū
ex seruitio illius familiaris ille principalis familiaris pape citius seruit pape et

stant ambo expensis pape & sic fundatur ex dicto. S. si instrumentum. cum glo. sua
ibi pedagogia. & ibi prelo essent. Et hoc vult licet per alia verba. Olera. cō.
ccxlii. quod incipit vtrū aliqui iuxta finem. licet loquatur incorecte. sed pur sunt
multi familiares pape quorū opera non indiget papa nec recognoscit eos nec ser
uiunt sibi sed potius papa eis seruit ministrando eis expensas. & habet eos pro
pter importunitates principum & cardinaliū. & tunc dicerem q̄ licet isti tales gau
deant ista prerogatiua. tū eorū familiares non. ar. l. nam socii. ff. pro socio. vbi dī
q̄ socius mei socii socius meus non est. Item q̄ vasallus. mei vasalli vasallus
meus non est. Et libertus mei liberti libertus meus non est. l. modestinus. ff. de
ver. sig. & facit. c. legitur. lxxi. di. cum glo. fi. Ideo q̄ familiaritas est quedā soci
etas ut dicitur Joan. in. c. sicut de ver. sig. li. vi. Sequitur q̄ familiaris familiaris
non gaudeat privilegio familiaritatis nisi sicut dixi. Ex quibus infero q̄ familia
res prelatorum pape quibus datur portio pro certis familiaribus a papa q̄ isti
gaudeant ista prerogatiua. quia sine illis prelatus non potest seruire pape com
mode. & impediretur in seruendo pape saltem tardius. et hoc per dicam. l. que
situm. S. si instrumentum. ff. de fun. instr. cum glo. pro quo facit glo. ii. in dicto.
c. legitur. lxxi. di. Tamen dico q̄ si papa daret portioem pro quatuor & prelatus
haberet decem & non nominaret illos quatuor q̄ nullus ipsoꝝ gauderet. quia in
certum ratione vnius dicitur respectu omnium incertum. faciat glo. in verbo ina
biles. in. c. cupientes. S. ceterū. de elec. li. vi. & facit ad hoc quod dicit ex illa glo.
ibi Petrus de ancha. & Domini. etiam ibidem. & faciant iura que allegat glo. pro
& contra in. c. nolite. xi. q. iii. & hoc volui dixisse ut cōsulat. B. T. R. dominus no
stro quando fecerit declarationem super hoc.

Sequitur octaua pars principalis in textu.

Et inter omnes & singulos supradictos & alios quoscunq̄
ceteris paribus presentes in dicta curia qui eam per sex men
ses ante uacationem beneficiorum secuti fuerint absentibus
ab eadem etiam graduatis extra uniuersitates locorū in qui
bus studium uigeat generale. Et inter presentes inter se simul
cōcurrentes uel absentes inter se non bñficiati beneficia quo
modolibet obtinentibus pariter preferantur.

Et ista pars hoc dicit In effectū q̄ si omnia sunt paria. s. quo ad q̄litates & quo
ad fulminatōem p̄cessus & quo ad datā. q̄ presens in curia p̄feratur absenti etiā
graduato extra uniuersitatem & non bñficiatus bñficiato. h. d. Et circa istā partē
arbitroz. R. P. q̄ tam in curia q̄ extra eā multi ignorantes exponunt multas pe
cunias ad aerem & doctissimi viri etiā ignorabunt ius intellectū propter verbum
pariter preferantur infra positum. Nam ut dixi sepe superius maxime in Tertia
parte ista dictio pariter refert superius dictum in aliis. S. Ideo videretur di
cendum q̄ hic contenti tollant diligentias processuū aliorum quibus preferunt.

q^{uod} in .ii. parte et in .vi. dicitur q^{uod} qualificati ibidem p^{re}sentis tollant diligentias pro
cessuum et ergo simile dicendum est hic de hic contentis propter verbum pariter
hic positum quod est repetitum qualitarum superius positarum. sufficiant glo. quas
superius allegavi. s. in .c. cupientes. s. ad hoc. et s. insuper. de elec. li. vi. quas notat
ibi Domini. ad hoc. sed certe hoc non obstante dicendum arbitror primum. nam si re
cte intellexi tunc. s. tpe conditionis huius regule fuit altercatum valde an p^{re}sens
in curia tolleretur diligentiam p^{ro}cessus absentis. et fuit dictum q^{uod} non. Et q^{uod} p^{ro}pterea
ponebatur hic ceteris paribus et. Et circa hoc sciendum est q^{uod} in regula Pauli no
erat hoc verbum pariter nec in regula Sixti si recte recordor. nec erat istud quod
est nunc hic de graduatis absentibus. et hoc fuit hic positum ex causis quas infra
subscribam. sed q^{uod} hic non tollatur diligentia p^{ro}cessus pater. q^{uod} iste s. venit de
peritiam a. s. superius p^{ro}xi. immediate et non ab aliis superioribus. nam ad p^{ro}xi
ma tunc facienda est relatio. sufficiat glo. cum tex. in .l. si idem cum eodem. s. si. ff. de
iur. di. om. in. Et ponderanda sunt verba hic posita. s. inter oes et singulos sup^{er}di
ctos et q^{uod} debent referri hic singula singulis. sufficiat glo. iuncto tex. in .l. si. C.
de fideicom. et sit sensus in tota ista regula ponendo exemplum. s. q^{uod} si filii ducum
concurrant inter se et cetera sint paria tunc d^{icitur} sentiri quod hic d^{icitur} et idem de offi
cialibus et de aliis nobilibus p^{re}currentibus inter se si sint pares in omnibus. et s.
in data et fulminatione p^{ro}cessus et creatione in canonicos et. et non d^{icitur} fieri brodiu
de omnibus sup^{er}dictis. s. q^{uod} si p^{er}currat unus officialis de sup^{er}dictis cum filio du
cis et. q^{uod} servetur hoc q^{uod} hic dicitur. sed debet referri quod hic dicitur prout di
xi si cetera sint paria. s. quo ad qualitates et quo ad ius coe. et debet hic subaudi
illud quod dicitur. s. in .vi. parte. s. servato ordine lre et. et ablationis absolute po
stius hic ibi ceteris paribus inducit p^{ro}ditionem id est si omnia sup^{er}dicta sint paria
ut. s. dixi. et hanc credo esse veritatem salva cor. D. T. R. Et ex p^{re}dictis fir
mo hic p^{ro}clusionem sequentem videlicet q^{uod} nullus p^{re}tentus in hac parte. viii. tol
lit diligentiam p^{ro}cessus alterius nec creationem in canonicu. quinimo dico q^{uod}
absens a curia diligentior in p^{ro}cessu p^{re}feratur p^{re}senti in curia si in aliis qualitatibus
sint pares. maxime si absens sit g^{ra}duatus etiam extra universitates de quo fit men
tio hic. Et q^{uod} hoc sit veru demonstrare clare. nam in .v. parte. s. mandatur servari
ius coe inter familiares pape post assumptioem venientes et inter graduatos ex
universitatem hic contentos. quomodo ergo posset intelligi q^{uod} solus p^{re}s in cu
ria non familiaris pape sed alias est stabularius cuiusdam curialis esset maioris
prerogative q^{uam} familiaris pape qui non tollit graduato diligentia p^{ro}cessus ut d^{icitur}
s. in .v. parte. q^{uod} esset absonus intellectus. Ideo ad evitandum absurdu oportet
q^{uod} sic intelligatur. ar. c. cum inter priorem. de excep. et c. dudum. de p^{re}b. li. vi.
Item in eo q^{uod} dicitur hic et ceteros quoscunq^{ue} d^{icitur} intelligi in aliis p^{ri}vilegiatis
qui h^{ab}ent p^{ri}vilegia extra regulam de quibus dic^{itur} aliquid in sequenti parte. Item
in q^{uod} tunc hic d^{icitur} de p^{re}sentibus in curia d^{icitur} intelligi de p^{re}s^{entia} corporali et no intel
lectuali de qua loquitur. l. coram. ff. de ver. sig. Ideo licet p^{re}sens in curia non in
telligat curiam gaudet hac prerogativa. nam illa lex loquitur de actibus factis
cora aliquo et. et casus n^{on} est alius ut patet ad oculu ipsa experientia naturali. ideo

non indiget probatione legali. l. vbi non apparet. §. illud. ff. de verbo. ob. quam allegat ad hoc Bal. in. e. i. in. vii. co. an agnatus vel filius defuncti. col. x. ad qd faciunt verba sequentia ibi secuti fuerint &c. Et hoc dico ad propositum qz mul- ti sunt asini sine albardis in curia & magni & parvi qui tantum intelligunt curiam sicut mula mea. tamen gaudent hac prerogativa. & si sit beneficium vel ne in vi- deris. R. P. Tamen visum est iustum qz honorant curiam cum sociis variisq; se- xus cum quibus exponunt libenter sed ppter deum minime. Et ad hanc partem tunc allegabit. l. i. c. de prepos. labarum. li. xii. in argumentu in dicebam qz pre- sens in curia preferretur absenti graduato extra vniuersitatem. s. si cetera erat pa- ria videlicet qz vterq; esset graduatus &c. sed aliter diis visis. Item inquantu hic dicitur qz non hris beneficium preferatur habenti dico hoc iustum per multa iu- ra que allegabit in aliis regulis maxime in illa de concurrentibus super vacanti- bus. sed pro nunc sufficiat. c. cum scdm. de pre. & c. postulasti. de rescrip. in finit. li. & ista regula gaudet hris in forma paupum etiam contra illum qui habet bene- ficiu sed no valoris. x. ducatoz. & hoc patet hic ibi beneficia quomodolibet opti- nentibus &c. & non obstat regula. ii. supra. qz illa loquitur quo ad aliam prerogati- uam. s. qz si hris in forma coi sit diligentior in processu preferatur pauperi si non habz. x. ducatos in beneficio. sed casu quo sunt ambo equales in fulminatõe possz pauper vti ista regula etiam si habeat bñficiu minoris valoris. & sic dico in om- nibus aliis contentis in hac regula qz paup pöt etiam vti contra paupes vel quos cuiq; alios ista regula. ar. l. maior. C. de dig. li. xii. cum glo. Item dico qz quo ad dispositionem istius regule non dicitur beneficiatus qui habet pensionem mo- dernam quam non reputo bñficiu. quia non habet requisita beneficii. de quo la- tissime dixi in dicta regula secunda. licet glo. in cle. ii. de vita & ho. cle. dicat qz sit beneficium pensio. Et ultra predicta pono hic vnam questionem de qua pridie fui interrogatus. s. si vnus graduatus extra vniuersitatem sit creatus in canonicuz & familiaris pape de secundis est diligentior etiaz in processu & ambo presentes in curia vel absentes. quis eorum debeat preferri. Et ego respödi & iteru sumo hic qz graduatus debet preferri. & ratio est qz inter eos dñ seruari ius comune vt supra in sexta parte. sed de iure coi creatus in canonicu tollit diligentiam proces- sus alterius quo ad prebendam tñ. vt in. c. duobus. de rescrip. li. vi. & c. cum cui de pre. eodem li. ergo iste graduatus creatus in canonicum tollit diligentia pro- cessus familiaris pape de secundis. vt hic & supra in quinta parte. Et licet digni- tas & prebenda & prestimonii pputantur pro vno bñficio vt supra in regula. ii. tñ hoc verum quo ad aggravatõe collatõ is ordinarii vt ibi dixi. & hoc per illum- toz. in dicto. c. duobus. & per multa alia iura que obmitto causa breuit. tis. Et dixi in dicta regula. Et hec pro nunc sub corectione. D. T. R.

¶ Sequitur vltima & nona pars principalis in textu.

¶ Saluis prerogatiuis & antelationibus certis suis familiari- bus continuis commensalibus in Cancellaria predicta seu li- teris desuper cõficiendis describendis per eundem Sanctissu

num dominum nostrum concedendis quibus per hanc constitutionem noluit in aliquo derogari.

Cista ultima pars dicit q per hanc regulam non vult papa q derogetur describendis per. S. S. quo ad prerogativas hic positas. b. d. Et super istis vbi vi di tpe Sixti declarari de vna questione, si an descripti per papam relinquunt dispositioni iuris cois inter se et q nullus yteretur prerogativa huius regule puta si erat vnus nobilis vel graduatus et alter non sed erat diligentior in processu vel creatus in canonicu an in prebenda vacante deberet servari ius coe. Et videbatur q sic qz casus obmissus a statuto relinquit dispositioni iuris cois. l. comodissime ff. de li. et posth. c. susceptu. de rescrip. li. vi. et l. si extraneus. ff. de condi. ob cau. sed iste casus est obmissus hic ergo et nihilominus prius tunc respondi et dixi q per istam regulam non preiudicatur sibi quin gaudeant istis prerogativis huius regule et etia aliis maioribus. ar. l. i. C. de primice. li. xii. et l. decurionibus. C. de silenti. eo. li. et facit tex. et quod ibi no. bar. in. l. iiii. S. sed emancipatus. lo. i. ff. de contra tab. et bal. in. l. si ruffinus. C. de test. mi. vbi dicunt q privilegium non dz in terpretari pira privilegiorum etia si heat aliud privilegium maius vel minus. et fa. qd. dicunt canoniste post Jo. an. et Archi. in. c. cum aliquibus. de rescrip. li. vi pro quibus facit. l. ii. C. de digni. li. xii. fa. quod dicit Archi. in. c. sacrosancta. xii. di. vbi dicit q electus in papa etiam dicitur Car. ar. l. ius signator. C. de dig. li. xii. quod intelligo veru si ante erat Car. alias secus vt dixi alias in aliis tractatibus. Ex quo dixi in tractatu concilii. quem direxi Sixto pape. iiii. q papa depositus a papatu remanebat Car. nisi deponeretur a papam et etia cardinalatu. sicut fuit depositus papa Jo. xiii. s. in totum etiam a cardinalatu. Et fuit depositus in concilio et intrauit in lozentia vbi erat papa Mar. v. legitime electus tanq simplex clericus. et fecit tunc cum papa Car. de nouo. Sed ille fuit vna bestia in renuntiando. qz si non renuntiasset totus mundus no potuisset eum deponere ut ibi dico per iura vulgaria. sufficiat. c. nemo. et c. alioz. et c. facta. ix. q. iiii. et c. si papa. xl. di. maxime qz non fuit accusatus de heresi sed de simonia principaliter. et heo articulos datos pira eum et sententia. sed transeat cum aliis erroribus suis. quoz vnus fuit ire psonaliter ad pciliu. sed debebat misisse legatu. Item dixi alias ex predictis q auditor factus Car. non perdit auditoratu vt dicebat dñs Card. sancti angeli hispanus qui fuerat auditor et intrauit in vna causa in rota. et allegauit hoc. sed certe hoc intelligerem vez. nisi dignitas maior esset incopatibilis cum minori. qz tunc statim vacat minor. ar. c. de multa de pre. et sic est in auditoratu sed non in papatu. Et in casu nro pposito pcludo. s. q ista regula no tollatur per alias prerogativas maiores. ex quo tunc dixi et nunc etia firmiter q si cetera sunt paria inter descriptos q dz inspicere quis sit primus nominatus a papa et ille preterit de iure cois. ar. l. in albo. ff. de al. scri. et tex. in. S. hoc quoq. xvii. di. et fa. glo. in. c. propter. xvi. di. et ad hoc facit ista regula supra in. vi. parte. et quod ibi dixi de aliis tacite ibidez prentis. s. de filiis regu. et. s. q inter eos dz servari etia ordo in prelatore et alias fuit dubitatu si sint eqles isti descripti sed vnus est diligentior in pro

cessu. an primo notatus preferat eidem. Et nunc dico per predicta qd sic, qz si
 dz semari ordo etiam inter alios tacitos in hac regula ut primo descriptus sollit
 diligentia alterius ut ibi dixi. ergo etia inter istos. Item sepe dubitavi. R. S.
 de quo deservit ista ps que ponit in hac regula et alii pontifices etia idem fecerunt
 nam si papa voluit dare aliquam prerogativam istis potuit dedisse vnico vbo et dice
 re qd volebat eos preferri omnibus aliis. et hoc sufficiebat sine ista prestatoe. qm
 mo hic non dat eis aliqua prerogativa quousqz appareat de descriptoe in cancel
 laria vel de privilegio. nam etia si hic non dicat qd eis non pndicetur non ppre
 rea segtur qd sibi datur hic aliqd privilegiu nisi de eo appareat. fa. glo. nobilis in
 ci. de si. instru. qua pmendat bal. in simili pposito in. ci. de sen. guar. in. ii. co.
 col. x. ut infra dicam. nisi dicamus qd prestatio ista opatur humanitatez pape vt sci
 ant omnes qd clam no vult alicui preindicare sed palam. et ne posset aligs coqueri
 de facto de eo. s. qd fecit hanc regulam et postea derogaret ei clam. nam pnceps
 dz habere curam maximoz et magnoz et etiam parvz. ut in auc. de defenso. civi.
 S. que igitur. col. iii. presertim qz nullus clericus dz alteri etia de facto nocere. e
 si. de postu. et ibi notat Bnto. et Abb. et est bon? tex. in. c. deniqz. xlii. q. v. in fi.
 ergo a fortiori dicendu est de papa exemplo xpi dicentis. Qui vnu ex istis posu
 lis scandalizaverit et. Crederem tam qd ista verba hic posita potius noceat istis
 descriptis qz profint. quia si hic non fieret mentio de familiaribus cotinuis com
 mensalibus tunc si haberent prerogativas ad partem preferrentur omnibus qbus
 cuqz etiam si papa moriret qui fecit regulam. et etia prerogative eoz durarent licet
 regula expiraret cum conditore ut erat positum in pbenio tempore alioz ponti
 ficum. sed hoc tpe Innocentii contrarium est verum vt in probenio expectati
 uaz. tamen qz hic ponuntur ista verba mortuo papa cessaret ista prerogativa. qz
 familiaritas est quedam societas que morte finitur alterius insti. de societa. S. sol
 utur. et hoc dicit Jo. an. in. c. fi. de ver. sig. li. vi. Quinimo etiam posset dici de
 mero iure qd etia stante pbenio supradicto mortuo papa forte expiraret prerogati
 va familiaris descripti. ex quo cessat familiaritas. sed de egate prius foret verum
 cum non fuerit culpa illius familiaris mors pontificis. ar. l. iii. ff. de codi. insti. et
 c. cum non stat. de reg. iu. li. vi. Et ex predictis posset dici iuncta ista cauda qd si
 familiaris descriptus etia vivente papa desinat esse familiaris maxime culpa sua
 et postea vacat bnficium qd non gaudeat ista prerogativa quia cessant familiari
 tas. ergo et. ar. c. cum cessante. de appel. et non vigore istius regule vbi dicitur. s.
 in. ii. parte in assecutione beneficiorum et. qz illa pars non pprehendit istos de
 scriptos ut hic. tamen forte de rigore esset hoc verum. sed de quadam equitate
 posset dici cotrarium ex quo non comprehenduntur sub ista regula. deberet tñ de
 clarari. Num tñ non obmittam qd si filius vel nepos imperatoris vel regis ma
 xime no recognoscens supiorem pcurreret cum aliquo descripto et esset diligen
 tior in processu qd preferret descripto. et hoc pbo qz dispositio gillis non ppre
 hendit reges vel filios eoz nisi de eis faciat mentoem. c. fi. de off. del. li. vi. et c.
 ne aliqui. de heret. e. li. vi. ubi notat Domi. sed in hac regula no fit mento de
 illis. ergo relinquunt cu istis descriptis iuri coi. sed ius coe est diligentia pces

ma. c. duobus. de rescrip. li. vi. ergo rē. qz casus obmissus relinquitur iuri cōi ut di
xi sup. l. cōmodissime. ff. de libe. r. postu. quinimo non esset magnū tenere qd illi
etiā pferrent sibi ceteris pibus r etiā ceteris nō pibus p supdicta. ideo. **D. T. R.**
dz pūle dño nro qz in descriptōe dicat qz pferant omnibus r singulis qbuscūq;
etiā si imperiali aut regali auctoritate pfulgeant rē. Et qz indies dubitatur
de istis descriptis r de aliis pūilegiatis habentibus ad instar descriptozū r de
aliis multis. si quis eoz habeat maiorem prerogativam rē. Ideo ponant hic om
nia genera prerogativaz succincte tam de iure qz alias. Et dico qz omnes prero
gative que possunt reperiri sunt quinque. Nam quedam sunt de iure cōi r iste sunt
tres. scilicet. data. item creatio vel receptio in canonicum. tertia est diligentia pcessus
scilicet. fulminatio quā facit executor datus in bulla prima pcedit r tollit alias duas.
r secunda tollit tertiā ut pbat̃ur hoc aperte in dicto. c. duobus. de rescrip. li. vi. r
propterea cōiter pontifices faciunt vnam datam ut non tollant ius alterius r pre
rogativas huius regule. r sic fuit responsum. **D. T. R.** tpe conditionis huius re
gule. si qz non fieret nisi vna data ex quo fiebat ista regula prerogativarum. tamen
bene fuisset possibile qz staret ista regula etiā si forent tres date. scilicet. qz inter pri
mos pūne dare staret regula r inter secundos etiā r sic de tertiis. sed fuisset ma
gna confusio. Et ex predictis dico qz si papa veller quo ad vnum tantum tollere
istam regulam vnicō verbo posset facere. scilicet. dando per diem ante kalen. novem
bris. v. pridie kalen. novembris. qz per hoc tolleretur ista regula r omnes expe
ctativas sub data kalen. Novembris per dictū. c. duobus. Item alia est ficta pre
rogativa de iure cōi de qua non reperitur rex. expressus. sed tantum propter aue
ritatem Jo. an. in. d. c. duobus. quem sequuntur etiā ibi moderni. r in. c. qz
eo. ti. li. vi. f. motus proprius. r rōta iudicavit sepissime qz tolleretur diligentia pro
cessus licet alias ego allegaverim in pūm dicens qz motus proprius non opatur
aliquid ultra casus expressos in iure ut dicit glo. notabil. in ele. si romanus. de pre.
r illā ad hoc allegat Sicut. in. c. qz circa. de cō. r affi. r clari. tenet. b. Car. in. d.
ele. in duobus locis. Ad tollendum tñ hoc dubiū papa dedit oībus motu proprio
r bene. etiā ad hoc ut pro absentibus posset quis impetrare expectativam r fa
cere fulminari sine mandato. vt dixi. s. in aliis regulis expectativaz vbi allego
deci. cccxiii. que incipit. Item purificatio. qd procederet etiā sine motu proprio
sa glo. in. c. ad aures. r. c. nonnulli. de rescrip. sed in motu pprio non est dubiū r
sic praticatur. Tpe tñ pauli consilii qz unus prerogativatus qui tollebat diligen
tiam alterius tolleretur etiā eius motum proprium. r sic fuit praticatum. Ex quo
dico nunc qz si vnus haberet in forma cōi motu proprio nō tolleretur diligentiam
processus habenti in forma pauperum cui non datur motu proprio quia ille pau
per tollit sibi diligentiam processus r alias prerogativas. ergo etiā tollit sibi
motum proprium per regulā secundam supra eodez. fateor tñ qz si habens in for
ma cōi non haberet beneficium qz tolleretur diligentiam processus pauperis per su
perius dicta. Et in casu quē dixi me pūluisse sic fuit praticatum anno. lxviii. r sic
rēdit mibi gabriel de prareno auditor bo. me. qz ex quo tollunt prerogative exp̃sse
in iudicio p motu pprio a fortiori n̄ exp̃sse p iura vulgaris faciat. c. sup. eo. de usu

49

Secunde prerogative sunt istius regule sup quibus multi de spachacansu se
 norantes regulā dicent deo tela mande bona sicut faciebat medicus impius qui
 vno colizio omnes infirmitates curabat. ar. c. fi. xix. di. in fi. et de istis prerogati
 nis satis est dictū supius. **T**ertie prerogative sunt. s. per privilegium pape. et de
 istis pronunc nescio aliud privilegium q̄ istoz descriptoz siue in libro cancellarie
 siue alias ut hic dī. Et circa hoc est sciendū q̄ describere non est aliud q̄ quedā
 scriptura in vna mīcula facta p̄ principem. sufficiat ad hoc glo. iuncto tex. in ver
 bo descriptōe. in auc. de armis. §. sin aut. col. vi. vñ papa sua manu describit ali
 quos vel mandat describi in cācellaria. vel in camera sua et vult eos preferri om
 nibus exceptis cardinalibus. et illi vocant descripti et isti sunt privilegiati. de qui
 bus loquitur hec finalis pars. et hoc dico ad tollendū fantasias officialiū in curia. s.
 scriptoz et abbreviatoz et sollicitatoz et dicentū q̄ hēant privilegium. s. q̄ sicut
 descripti gaudeat et. sed certe credo illos somnare. q̄ si hnt privilegium ab aliis
 pontificibus etiā si sunt descripti vere cessant eoz privilegium. put dixi superius.
 et si hnt ad instar illoz a fortiori cessant ut in simili dicā infra ergo et. **Q**uarte
 prerogative sunt ad instar illoz descriptoz. et q̄ de istis quotidie est altercatō et aliq
 volunt istos tantū facere et equipare descriptis. et mea sententia male intelligētes
 vt vidi tpe istius pape post mortem Sixti. quiniū volebant q̄ licet prerogati
 ne descriptoz expirassent sed istoz dicebant q̄ non per mortem pape de quibus
 dixi in aliis regulis in regula. x. Ideo de istis aliquid est dicendū. Et primo q̄
 hoc est verissimū q̄ privilegium descriptoz expiravit per mortem pape vt dixi
 supius. et hoc hnt p̄o certo auditores licet aliqui dicant q̄ familiaritas est quedā
 locatio. vt voluit de. de anch. in vno p̄silio. pro quo facit. l. i. ff. de vsusu. leg.
 Tñ etiā si hoc esset vez locatio illa censetur facta viuēte dño. ideo eo mortuo
 finitur. ar. iusti. de vsusu. §. finit. et faciat quod notat bal. in. c. l. quis dicat dux
 sup parte soldata. col. x. vbi notat q̄ soldata est prestatio annua que a neutra par
 te transit in heredem. ideo morte dantis vel recipientis finitur. et sic est in casu no
 stro. Et ex hoc sequitur q̄ si finitur ista prerogativa descriptoz ergo a fortiori illo
 rum qui hnt ad instar ipsoz q̄ destructo antecedēti destruitur p̄sequens. l. si sic
 legatū. §. si mihi. ff. de lega. i. Ex quo tex. dicit ibi Dy. et etiā Bar. sequitur q̄
 si comes dedit ecclesie quicquid iuris habebat in tali loco. q̄ nihil valeat nisi p̄
 mo appareat de iure quod hz ibi. Item dicit bal. in simili. q. in. c. i. de sen. guri
 q̄ vbi nullū est subiectum conuul. correlariū. et qui vult probare relatōem dz di
 os terminos probare. s. terminū referentem et terminū ad quem fit relatio. ar. illi
 us. c. allegat in simili qd notat Immo. et Jo. an. in. c. inter dilectos. de fi. iustm
 et vltra hoc allego etiā. l. i. ff. cōia predioz. et alia multa allegati in vna causa
 Salamatin. ergo sequitur q̄ destructis descriptis destrui hntes ad instar eoz.
 Et respondeo ad. c. decet. de reg. in. li. vi. q̄ loquat nisi ex verbis privilegii col
 ligatur priu. ar. c. porro. de priu. Item dico q̄ hz locū de honestate sed nō de
 necessitate vt dicit ibi glo. et qui volunt tenere priu. allegant qd dicit bal. in. l.
 omnia privilegia. C. de epis. et de cuius dictum et Guil. tñ intelligunt mea sen
 tentia allegantes sicut vnus nisticus baccalarius. Nam dicit ibi Bar. referens

Scilicet si studio Aureliano conceduntur privilegia studii Tolosani. q. etiam si
destruantur Tolosani non censentur destructa privilegia studii Aureliani. et ad
hoc etiam allego quod dicitur bal. in l. quicquid. C. de aduoc. diuer. iudi. vbi dicitur
q. si privilegia ad quorum instar alia sunt data reuocentur. q. illa ad instar non reuocantur
per illum tex. Tñ salua determinatione despachacamin. i. male intelligentis si re
cte aduertant dicta bal. in dicta. l. omnia privilegia faciunt pro opinione mea et
non pro me. nam ipse pcludit ibi q. relatio quibus se habet per modum cause fiendi
de. quandoq. per modum cause essendi. Primo casu sufficit q. sit vera relatio in
principio q. incontinenti consumat suum effectum. nam habet formam impressas.
et sic procedit illa. Secundo casu dicit q. destructo primo termino destrui ut se
cundus terminus correlatiuus allegat. l. si. ff. de accepti. quod est subtile ad intel
ligendum scdm eum. sed declaro breuius. primu casum. s. si. vnus notarius dicit
suo copiste q. faciat instrumentum sicut iacet in formulario suo ad litteram. et fecit
tunc si postea destruat formularium non destruitur instrumentum q. iam est re
ductum ad sui formam cause fiendi. et sic procedit. l. si post mortem. S. si. ff. de
contra tab. et sic procedit prius in. q. bal. et iste non est casus noster. In secundo
casu pono exemplū. in l. in testamento la prima. ff. de condi. et demon. s. si testa
tor mandauit fieri sepulchrum ad instar monumenti publici. tunc si illud sit destru
ctum et non sit. non tenetur heres facere monumentū tale. facit. l. alteri. ff. de adu.
lega. et sic est in casu nostro. vel clarius dicā sic q. aliud est de iure quesito et aliud
de iure querendo. Primo casu reuocato primo non reuocatur secundū. sed in ca
su secundo sic. et iste est casus noster. Pone q. ante mortem pape vacauit bñficiu
um et habens ad instar acceptauit illud et fecit sibi de eo prouideri. demū moritur
papa et sic expirauit privilegium descriptorum ut dixi. tñ illud privilegium ad instar
non expirauit q. iam ius est quesitum illi habenti ad instar. et hoc est dicere per
modum cause fiende vt vtanur verbis bal. vbi supra sed secus si nondum vaca
uerat bñficiū ante obitum pape q. tunc destructo primo privilegio destruitur
secundū ad instar q. agitur de causa essendi id est de iure querendo. et est impossi
bile q. sit ad instar alterius vbi illud ad cuius instar est destructū per predicta. et
sic intelligo etiam dictū Bal. in d. l. quicquid. C. de aduoc. di. iudi. et sic etiā declar
at licet non ita late dñs Abb. verba bal. in c. si. in. v. notabili. in. ii. co. ne cleri
ci vel mona. q. loquatur bal. de iure de pñti et de futuro ut dixi. qd adducit ibi
ad notata per glo. in verbo concessa. in cle. dudum. de sepul. et pro utroq. dicitur
facit dictum. Adisti. in ti. qui si sunt legi. S. qualiter. x. per specialem. vbi dicitur
q. ius querendū facilius tollitur q. quesitum. pro quo facit. c. si. de con. pre. li. vi.
et facit ad predicta dictū bar. in l. i. ff. de legi. tu. et vltra predicta adduco vnam
rōem incommunicabilem. pone q. mortuo papa pcurant descriptus et habens ad in
star in bñficio vacanti vigore expectatiuarum. quis istoz preferretur. et tu dices
q. per supradicta preferretur habens ad instar q. eius privilegium nō est reuoca
tum et alterius sic. quod foret ridiculum et absurdum dicere. ergo sequitur ut eul
tetur ridiculum et absurditas q. debemus dicere prius. ar. l. hoc iure. ff. de solu. et
cum inter priorem. de excep. et c. dudum. de prebend. li. vi. vbi valet argumen

tum ab absurdo. Item valet argumentū ut dicitur ridiculum. c. ridiculū. xl. q. iiii.
 Et quibus omnibus pcludo q habentes ad instar descriptorū ut collegiū. s. audi
 toles et scriptores et ceteri a fixto q mortuo papa fixto nihil nunc habent cū eius
 descripti expirauerint et ad instar describendorū sui successoris non potuit dedisse
 quā ei non poterat imponere legem. c. innotuit. de electio. et c. si. de rescriptis.
 ff. vi. et l. digna vox. C. de legi. ergo et. Quinimo dicerem q etiā si papa pfirmā
 uit eorū pūilegium quo ad hoc nihil hnt. quia nondum erant familiares deseri
 pti. ergo et. per iura supradicta. nisi forte diceret q dabat eis ad instar describen
 dorū et. et hoc sufficiant pro ista quarta prerogatiua. Quinte prerogatiue sunt
 de quibus non apparet. s. de consuetudine pūta cardinaliū qui preferuntur deseri
 ptis et aliis quibuscumq. quorū pūilegia nunq. vidi. et credo q ppter vnum ver
 bū qd solet apponi in descriptōe familiarū. s. q preferantur omnibus et. excep
 tis dumtaxat psonis cardinaliū. ipsi fundant q debeāt preferri omnibus qbuscūq.
 sed crederem q hoc non sufficiat nisi alias appareat de pūilegiis eorū per pre
 dicta. ideo alias dixi q de iure si vnus illustris pcurret cum cardinali non illu
 stri. vel graduatus cum non graduato q preferretur eidem. licet dicatur q card.
 dicatur ppter dignitatez illustris. ar. c. ii. de off. le. li. vi. iuncta. glo. in. l. i. ff. de
 offi. prese. preto. Tamen regula ista requirit q sit illustris ex genere et non digni
 tate. Cuius verbis esset standum de quo aliquid dixi in. xvii. q. cardinaliū in tra
 ctatu meo. facit quod dicit Bal. in. c. i. §. si iusticius. de pa. ten. col. x. et quod etiā
 ipse dicit in. c. i. quis dicatur dux. in. ii. et iii. co. eadem col. vbi infimili dicit in ad
 di. de epō comite. et ex hoc alias dixi in curia. et credo me dixisse in tractatu nobi
 litatis q etiā si vnus esset comes factus ab impatore et non veniret de gñe comi
 tum ac haberet expectatiuā q possit fieri de iure. ar. c. pñs. xx. q. iiii. et c. inter dile
 ctos. de si. instru. q ille non gaudet prerogatiua huius regule. sed filii sui legiti
 mi sic. qz in hoc nobilior est filius q pater. ad quod facit optimus tex. in. l. filiū.
 C. de suis et legi. here. vbi notat bal. q filius pōt esse nobilior pfe et alterius qua
 litatis per illā. l. Idem dico de nobilibus ex inferiori gñe per istam regulā. s. in
 secunda parte et in tertia. Ideo dixi q si pf est bastardus nō habet reqsita ad nobi
 litatem q licet ipse non gaudeat hac regula in eius posterū sic. et hoc casu dat pa
 ter qd ipse non hz. sicut sol dat colores quos non hz vt declarat Bal. in. l. si qua
 illustris. C. ad officianū. et dicit q hoc est qd nesciunt loqui glo. in. l. manumissio
 nis. ff. de insti. et iure. et sic dico de Car. q licet habendo cardinalatum dicat illu
 stris. nōn dē gaudere prerogatiua huius regule si non est de gñe. qd requirit re
 gula et. Et si dicatur q Car. hnt illam prerogatiuā si vineo vincentem te. a for
 tiori vincā te. c. auctoritate martini. de cōces. pre. li. vi. et q ipsi preferunt descri
 ptis qui preferuntur aliis et. dico q illa regula est multū ampla et nescio quomō
 exceptio openit prerogatiuā ptra descriptos et ptra alios maxime qz verba enun
 tiatiua. id est. plata respectu intrinsece dispositionis non disponunt nisi appeat ali
 ud ex mente loqētis ut dicit bal. in. c. i. §. psonā in addi. p quos fiat inuicti. col.
 x. et allegat. l. emptor. §. ancilla. ff. de rei ven. et ibi et dicit q si dba enūtiatiua sūt
 pambulū ac? enūtiati tunc non gesti et tunc non disponunt si incidenter pferunt

et allegari: si papa de pri. li. vi. et sic potest dici in casu nostro. tamen tacendum est
bitros in illis qui habent unam prerogativam que vocatur noli me tangere. et ex
tendunt vimbras suas etiam in aliis in quibus de iure non habent magnam po
testatem. quod ut dico in dicto tractatu Concilii. de iure nihil proprii habent nisi
electionem pape et que circa ea sunt annexa. Et in aliquibus casibus habent con
gregationem concilii. ut ibi latius dico. Item sunt domini referentiarum in civ
ita maxime et alibi et merito. Et ipsi sunt cauti quia semper faciunt sibi papam pro
piciam ut teneat eorum privilegia consuetudinaria. Et ista sufficiant quo ad istam
ultimam partem ad laudem Jesu Christi cui placeat. **W. T. R.** corrigat hoc
opusculum ad utilitatem reip. et meam. Amen.

Almen.

Impressum Rome per venerabilem virum Magistrum
Eucharium Silber alias Franck. Anno dñi. **M. cccc.**
lxxxvii. Die vero. vi. mensis Martii.

Registrum.

Primum vacat

copus Tyburtinus.

Non indiget.

Primum de

In altero iurium.

ue qd conyugabi
et plr amantur
bea aabaris
aabam aabam
h et l' fuit xpi
fuerit l' fuerit
et cras l' fuerit
et cras l' fu
alieris l' am
e amabuntur
et psona am
futo amator in
mator **O** p
mpter aabam
am aabam
etiam l' fuit
etiam etiam
et fuit in
amem amem
amem amem
in amem **P**
amem etiam
in in amem
etiam amem
etiam amem
etiam etiam

Carolus de dignis Juny.
serolla castella Juris.
Regula Carthago.

Incun.
406